

Rýchlosť trestného konania, význam, hodnotenie a kritéria posudzovania*

Anotácia: Príspevok sa zaoberá celkovou analýzou problematiky rýchlosti trestného konania, a to z hľadiska samotného pojmu rýchlosti trestného konania, ako aj z hľadiska jej významu, ukotvenia v právnych predpisoch a nazerania súdnych autorít na ňu. Analýza je založená na doktrinálnej analýze právnej úpravy rýchlosti trestného konania v medzinárodnom kontexte, ako aj v trestných poriadkoch Slovenskej a Českej republiky. Analyzovaná je aj rozhodovacia prax súdov Slovenskej a Českej republiky, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva pri posudzovaní primeranej dĺžky (rýchlosti) trestného konania. Záverom sú prezentované možné orientačné kritéria pre posudzovanie dodržania práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote z hľadiska časovej dĺžky trestného konania.

Kľúčové slová: rýchlosť trestného konania, právo na prerokovanie vecí v primeranej lehote, trestné konanie,

Úvodom

Dlhodobým predmetom záujmu a diskusií, či už z hľadiska laickej verejnosti, zákonodarcu, ale aj právnej teórie a praxe, je rýchlosť trestného konania *ergo* jeho dĺžka. Rýchlosť trestného konania je rovnako tak predmetom skúmania aj zo strany trestnému právu príbuzných vedeckých disciplín, a to najmä kriminológie, resp. viktimológie.

V našom príspevku sa snažíme rozobrať problematiku rýchlosti trestného konania z viacerých hľadísk a aspektov. Ide jednak o samotnú problematiku definovania pojmu rýchlosť trestného konania, otázku významu rýchlosti trestného konania, zakotvenie rýchlosti trestného konania z hľadiska medzinárodných dokumentov a základných právnych predpisov štátov. Osobitne aj z hľadiska jej odrazu v trestných poriadkoch Slovenskej, ako aj Českej republiky. Následne sa venujeme problematike nazerania súdov na rýchlosť trestného konania a jej hodnotenie a záverom predkladáme možné kritérium orientačného hodnotenia rýchlosti trestného konania z hľadiska rešpektovania práva na primeranú rýchlosť trestného konania, ako neoddeliteľnej súčasti práva na spravodlivé konanie (proces).

1 Čo je rýchlosť trestného konania?

Existuje pomerne značné množstvo prác, ktoré sa venujú rýchlosti trestného konania alebo jej aspektom, avšak ich autori zväčša opomínajú, resp. sa nezaobierajú samotnou definíciou, resp. vymedzením toho, čo je rýchlosť trestného konania, resp. toho čo je jej podstatou.¹ Tento pojem akceptujú akosi automaticky a s jasným obsahom. Otázne

** Mgr. Ing. František Vojtuš, vyšetrovateľ PZ, národná kriminálna agentúra P PZ, e-mail: vojtus1@uniba.sk, frantisek.vojtus@gmail.com, autorský podiel 70 %.

*** Dr. h. c. prof. JUDr. Lucia Kurilovská, PhD., profesor, Právnická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave, e-mail: lucia.kurilovska@flaw.uniba.sk, autorský podiel 15 %.

**** doc. JUDr. Marek Kordík, PhD., LL.M., docent, Právnická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave, e-mail: marek.kordik@flaw.uniba.sk, autorský podiel 15 %.

* Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-19-0102 „Efektívnosť prípravného konania - skúmanie, hodnotenie, kritériá a vplyv legislatívnych zmien.“

¹ Jednou z mála výnimiek sú práce JELÍNEK, J. Zásada rychlosti trestního řízení. In: *Kriminalistika*, 2003, Roč. XXXVI, č. 1, s. 20, ISSN 1210-9150, obdobne JELÍNEK, J. Zásada rychlosti trestního řízení – bilance a perspektivy. In: *Kriminalistika*, 2008, Roč. XXXXI, č. 4, s. 246, ISSN 1210-9150. Uvedený autor definuje obsah zásady rýchlosti trestného konania vo všeobecnosti ako „požadavek projednávat trestní věci v časově únosných mezích bez zbytečných průtahů.“

je, či je tomu skutočne tak. Čo je teda možné rozumieť pod rýchlosťou trestného konania. Pri definovaní a vnímaní rýchlosti trestného konania môžeme vychádzať najmä z dvoch pohľadov, ktoré sa čiastočne prelínajú. Konkrétne pôjde o :

- a) *užšie poňatie rýchlosti trestného konania (časové)* – ide o dĺžku trestného konania meranú v časových jednotkách od stanoveného začiatku po stanovený koniec konania;
- b) *širšie poňatie rýchlosti trestného konania (právne)* – kedy nie je predmetom záujmu dĺžka trestného konania ako taká, ale konzekvencie s ňou spojené z hľadiska toho, či došlo k porušeniu práv subjektov trestného konania, najmä práva na spravodlivé trestné konanie. Ide o ponímanie rýchlosti konania ako práva na prejednanie veci v primeranej lehote (bez zbytočných prieťahov), ktoré je imanentnou súčasťou práva na právo spravodlivého konania – tu sa rýchlosť konania posudzuje v komplexnejšom ponímaní a samotná absolútna dĺžka konania je len jedným z faktorov, na základe ktorého sa toto právo posudzuje.

Prvé (užšie) poňatie je z hľadiska predmetu skúmania charakteristické, najmä pre trestnému právu príbuzné vedné disciplíny, a to obzvlášť kriminológiu a viktimológiu. Druhé (širšie) poňatie je typické pre samotnú vedu trestného práva.

V prípade užšieho poňatia je rýchlosť trestného konania vyjadrená určitou numerickou hodnotou, ktorá je univerzálna, ale táto hodnota sama o sebe, bez ďalšieho, len málo vypovedá o samotnom charaktere a priebehu konkrétneho trestného konania, z ktorého vzišla. To nevylučuje na druhej strane jej schopnosť indikovať problémy s rýchlosťou trestného konania, ktoré však musia byť v prípade konkrétnych prípadov posúdené aj s ohľadom na ďalšie okolnosti konania. Oveľa väčší význam má táto hodnota, ak je určitou popisnou (reprezentatívnou) hodnotou pre súbor trestných konaní na určitej úrovni za určité obdobie (časový rad). V štatistike ide o tzv. mieru polohy, ktorá charakterizuje určitý súbor hodnôt, teda v našom prípade skupinu trestných konaní. V takomto prípade nám takáto číselná hodnota popisuje stav rýchlosti konania na určitej úrovni, resp. určitej skupiny trestných konaní (napr. u určitého okresného súdu, u určitého druhu trestnej činnosti, u určitých trestných činov a pod.). Takto táto hodnota indikuje prípadné problémy s rýchlosťou trestného konania alebo umožňuje posudzovanie vplyvu určitých zmien trestného konania na ňu, ako aj porovnávanie týchto skupín trestných konaní na určitej úrovni (napr. porovnanie rýchlosti konaní u rôznych okresných súdov na určitom území – kraj, štát, prípadne štáty).

Z hľadiska širšieho poňatia rýchlosti trestného konania je rýchlosť trestného konania ponímaná ako právo na prejednanie veci v primeranej lehote, resp. bez zbytočných prieťahov. Toto právo je dôležitou a neoddeliteľnou súčasťou práva na spravodlivé konanie. Toto tvrdenie veľmi vhodne dokumentuje výrok Williama E. Gladstone-a (britský premiér a štátnik) „*Justice delayed is justice denied.*“ (preklad: *Oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou.*). Na rozdiel od užšieho poňatia rýchlosti trestného konania, sa v prípade jej širšieho ponímania vo význame práva stráca jej exaktné (numerické) vymedzenie a samotná rýchlosť trestného konania je definovaná cez pojmy ako primeraná lehota alebo konanie bez zbytočných prieťahov, ktoré sú pomerne neurčité a pripúšťajú rôznu mieru výkladu. Bližšie sa ku kritériám určovania primeranej lehoty trestného konania, a tým aj jeho rýchlosti vrátime pri analýze súdneho prístupu ku skúmaniu rýchlosti trestného konania.

Na základe užšieho aj širšieho ponímania rýchlosti trestného konania môžeme **rýchlosť trestného konania** *definovať ako čas, ktorý trvalo trestné konanie od jedného zvoleného okamihu trestného konania po iný, pričom tieto okamihy budú spravidla spojené s určitým rozhodnutím alebo podnetom v trestnom konaní, kde zároveň trvanie tohto úseku*

konania môže mať vplyv na práva subjektov trestného konania spojené so samotným trestným konaním.

Predmetom výskumu vedy trestného práva bude rýchlosť trestného konania, najmä v jej širšom ponímaní. Uvedené nevylučuje využitie užšieho poňatia rýchlosti trestného konania za účelom identifikácie problémov v trestnom konaní, skúmania dopadu legislatívnych zmien na trestné konanie alebo vplyvu vonkajších (externých, exogénnych) faktorov na trestné konanie. Rýchlosť trestného konania v užšom význame môže byť takto napríklad vhodným ukazovateľom efektívnosti trestného konania, resp. efektívnosti práce či už orgánov činných v trestnom konaní² alebo súdov, ako aj jedným z ťažiskových kritérií pri hodnotení rýchlosti trestného konania v širšom význame.

2 Význam rýchlosti trestného konania

Trestný poriadok (aj Trestní řád), ako aj väčšina autorov odborných prác, zvyčajne namiesto pojmu rýchlosť trestného konania používa iné, obsahovo podobné pojmy, ako právo na prejednanie veci v primeranej lehote, zásada rýchlosti trestného konania, zásada rýchleho procesu, či právo na prejednanie veci bez zbytočných prietahov a pod. Ide teda o pojmy vzťahujúce sa z nášho pohľadu na širšie vymedzenie rýchlosti trestného konania. Či operujeme s týmito pojmi alebo samotným pojmom rýchlosť trestného konania, vždy budeme posudzovať a hodnotiť ako podstatné kritérium aj dobu trvania trestného konania, resp. jeho úseku, vyjadrenú v časových jednotkách. Táto skutočnosť pramení aj z chápania zásady rýchlosti trestného konania ako požiadavky na rýchle prejednanie a rozhodnutie veci v trestnom konaní.³

Autori zaoberajúci sa otázkami rýchlosti trestného konania ju skúmajú z hľadiska rôznych aspektov a uhlov pohľadu. Na jednej strane, ide o skúmanie a hodnotenie rýchlosti trestného konania a jej významu komplexne, z viacerých uhlov pohľadu vrátane pohľadu aj zo strany iných vedných disciplín ako trestného práva.⁴ Na druhej strane, autori skúmajú rýchlosť trestného konania len z hľadiska niektorých jej aspektov a vzťahov, a to najmä z hľadiska

² Podľa § 10 ods. 1 Trestného poriadku sa orgánmi činnými v trestnom konaní rozumejú prokurátor a policajt. Podľa § 12 odst. 1 Trestního řádu se orgánmi činnými v trestním řízení rozumějí soud, státní zástupce a policejní orgán. V príspevku budeme ďalej používať označenie „orgány činné v trestnom konaní“ (resp. „OČTK“) a sudy, tak ako ich rozlišuje slovenský Trestný poriadok, čím budeme myslieť aj orgány činné v trestním řízení podľa Trestního řádu Českej republiky, ak nebude výslovne uvedené inak. Trestným poriadkom Slovenskej republiky je zákon č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“ alebo „TP“) a Trestní řád Českej republiky je zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (ďalej aj „Trestní řád“, resp. „TR“).

³ Pozri JELÍNEK, J. 2003, ref. 1, s. 18

⁴ Tu by sme mohli zaradiť napr. MUSIL, J. Rychlost trestního řízení. In: *Kriminalistika*, 2010, Roč. XXXXII, č. 1, s. 12 – 13, ISSN 1210-9150, MUSIL, J. Cesty vedoucí ke zrychlení trestního řízení. In: Záhora, J. (ed.) *Primeraná rýchlosť trestného konania – podmienka jeho efektívnosti a ústavnosti*. Zborník príspevkov z celoštátneho seminára s medzinárodnou účasťou konaného dňa 14. mája 2002 na Katedre trestného práva Akadémie Policajného zboru v Bratislave. 1. vyd., Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2002, s. 44 – 45, ISBN 80-8054-246-5, JELÍNEK, J. 2003, ref. 1, s. 20, obdobne JELÍNEK, J. 2008, ref. 1, s. 246 – 247, KLÁTIK, J. *Zrýchlenie a zhospodárnenie trestného konania*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Právnická fakulta, 2010, 329 s., ISBN 978-80-8083-806-5, ZÁHORA, J. Primeraná rýchlosť trestného konania - podmienka jeho efektívnosti a ústavnosti. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2002, 185 s., IVOR, J. Rýchlosť trestného konania v súčasnej teórii a praxi. In: Záhora, J. (ed.) *Primeraná rýchlosť trestného konania – podmienka jeho efektívnosti a ústavnosti*. Zborník príspevkov z celoštátneho seminára s medzinárodnou účasťou konaného dňa 14. mája 2002 na Katedre trestného práva Akadémie Policajného zboru v Bratislave. 1. vyd., Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2002, s. 6 – 10, ISBN 80-8054-246-5.

- jej vzťahu k základným zásadám trestného konania a postavenia medzi nimi,⁵
- jej vzťahu ku konkrétnym inštitútom trestného práva procesného a vplyvu týchto inštitútov na samotnú rýchlosť trestného konania,⁶
- jej využitia pri hodnotení legislatívnych zmien a účinnosti trestného systému,⁷
- skúmania prieťahov v trestnom konaní a ich prípadného vplyvu na výsledok, resp. rozhodnutie v trestnom konaní,⁸

⁵ Napr. ŠČERBA, F. Zásada rychlosti řízení versus zásada materiální pravdy. In: Jelínek, J. (ed.) *Základní zásady trestního řízení - vůdčí ideje českého trestního procesu*. Praha: Leges, 2016, s. 94 – 102, ISBN 978-80-7502-155-7, GRIVNA, T. Zásada rychlosti by neměla převážet nad ostatními zásadami trestního řízení. In: *epravo.cz* [on-line], 21.12.2015 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <<https://www.epravo.cz/top/efocus/zasada-rychlosti-by-nemela-prevazet-nad-ostatnimi-zasadami-trestniho-řízení-99963.html>>, COUFAL P. Nad d'alším zrychlením a zefektívnením trestního řízení, In: *Státní zastupitelství*, 2009, č. 10, s. 18 – 25, ISSN 1214-3758.

⁶ Napr. KLÁTIK, J. Trestný rozkaz po rekodifikácii a jeho význam pre rýchlosť a efektívnosť trestného konania. In: *Justičná revue*, 2006, Roč. 58, č. 12, s. 1816 – 1822, ISSN 1335-6461, SZABOVÁ, E. Zásada rýchlosti a efektívnosti konania s ohľadom na inštitút väzby. In: Jelínek, J. (ed.) *Základní zásady trestního řízení - vůdčí ideje českého trestního procesu*. Praha: Leges, 2016, s. 114 – 129, ISBN 978-80-7502-155-7, TIBITANZLOVÁ, A. Institut narovnání v trestním řízení de lege ferenda a základní zásady trestního řízení. In: JELÍNEK, J. (ed.) *Základní zásady trestního řízení - vůdčí ideje českého trestního procesu*. Praha: Leges, 2016, s. 171 – 181, ISBN 978-80-7502-155-7, ZAORALOVÁ, P. Institut dohody o vině a trestu a jeho rozpor se základními zásadami trestního řízení. In: JELÍNEK, J. (ed.) *Základní zásady trestního řízení - vůdčí ideje českého trestního procesu*. Praha: Leges, 2016 s. 182 – 194, ISBN 978-80-7502-155-7, FRYŠTÁK, M. Lze zjišťovat v přípravném řízení skutkový stav věci rychle a jednoduše. In: ZÁHORA, J. (ed.) *Aktuálně problémy přípravného konania trestného*. Praha: Leges, 2014, s. 145 – 156, ISBN 978-80-7502-155-7, ZEMAN, P. et al. *ZKRÁCENÉ FORMY TRESTNÍHO ŘÍZENÍ – MOŽNOSTI A LIMITY*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2013, 185 s., ISBN 978-80-7338-133-2, ZEMAN, P., et al. *Vliv vybraných ustanovení velké novely trestního řádu na průběh trestního řízení: zpráva z výzkumu*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008, 272 s., ISBN 978-80-7338-068-7, DUŠEK, L., MONTAG, J. Dopady zkráceného přípravného řízení na délku a výsledky trestního řízení. In: *Trestněprávní revue*. 2017, Roč. 16., č. 3, s. 53 – 78, ISSN 1213-5313, DUŠEK, L. Dopady zkráceného přípravného řízení na kriminalitu. In: *Trestněprávní revue*. 2014, Roč. 13, č. 1, s. 16 – 22, ISSN 1213-5313, DUŠEK, L. *The Effects of a Simpler Criminal Procedure on Criminal Case Outcomes: Evidence from Czech District-level Data*. Praha: Univerzita Karlova, 2015, CERGE-EI Working Paper č. 528, 36 s., ISBN 978-80-7343-333-8, VIKTORYOVÁ, J. K zásadě rychlosti ve vyšetřování. In: ZÁHORA, J. (ed.) *Primeraná rychlost trestného konania – podmienka jeho efektívnosti a ústavnosti*. Zborník príspevkov z celoštátneho seminára s medzinárodnou účasťou konaného dňa 14. mája 2002 na Katedre trestného práva Akadémie Policajného zboru v Bratislave. 1. vyd., Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2002, s. 122 – 140, ISBN 80-8054-246-5, SVATOŠ, R. Hledání cest ke zrychlení trestního řízení zkrácenými formami přípravného řízení trestního v České republice a v Německé republice. In: *Karlovarská právní revue*. 2012, Roč. 8, č. 3, s. 115 – 124, ISSN 1801-2193.

⁷ Napr. ZEMAN, P., et al. 2008, ref. 6, 272 s., DUŠEK, L., MONTAG, J., 2017, ref. 6, s. 53 – 78, DUŠEK, L. 2014, ref. 6, s. 16 – 22, DUŠEK, L., 2015, ref. 6, 36 s., FRYŠTÁK, M. Lze zjišťovat v přípravném řízení skutkový stav věci rychle a jednoduše. In: ZÁHORA, J. (ed.) *Aktuálně problémy přípravného konania trestného*. Praha: Leges, 2014, s. 145 – 156, ISBN 978-80-7502-030-7, MUSIL, S. *Modelování účinnosti trestněprávních systémů. Analýza účinnosti legislativních úprav IV*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999, najmä s. 43 – 46a, 87 s., ISBN 80-86008-63-0, MUSIL, S., ZBORNÍK, F. *Analýza účinnosti legislativních úprav I. Systémové aspekty a aktuální východiska*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1995, 61 s., ISBN 80-86008-22-3.

⁸ Napr. ZÁHORA, J. Nepeňažné prostriedky nápravy neprimeranej dĺžky trestného konania. In: *Justičná revue*. 2014, Roč. 66, č. 6 - 7, s. 783 – 804, ISSN 1335-6461, ZÁHORA, J. *Právo na prejednanie trestnej veci „v primeranej lehote“*. In: ZÁHORA, J. (ed.) *Aktuálně problémy přípravného konania trestného*. Praha: Leges, 2014, s. 242 – 284, ISBN 978-80-7502-155-7, PECNÍKOVÁ, M. Zastavenie trestného konania, zníženie trestu v dôsledku prieťahov v konaní. In: *Justičná revue*. 2003, Roč. 55, č. 5, s. 554 – 566, ISSN 1335-6461, KOUDELKA, Z. Průtahy trestního stíhání a abolice. In: *Trestní právo*. 2015, Roč. 19, č. 4, s. 22 - 29, ISSN 1211-2860, REPA, O. Prieťahy v trestnom konaní a ich kompenzácia. In: *Právne listy* [on-line], publikované 28. 02. 2017. [cit. 01.03.2021] Dostupné [online] z: <<http://www.pravnelisty.sk/clanky/a542-prietahy-v-trestnom-konani-a-ich-kompenzacia>>

- identifikácie faktorov, ktoré majú vplyv na rýchlosť (dĺžku) trestného konania⁹ alebo
- primeranej rýchlosti trestného konania ako imanentnej súčasti práva na spravodlivý proces (konanie).¹⁰

Samozrejme, tento výpočet hľadísk a prehľadu literatúry nie je vyčerpávajúci, je len akýmsi základným teoretickým rámcom pre štúdium uvedenej problematiky. Väčšina prác zaoberajúca sa hodnotením vplyvu a významu procesných inštitútov trestného konania zvyčajne obsahuje aspoň stručné zhodnotenie vplyvu toho ktorého inštitútu na rýchlosť alebo efektívnosť trestného konania, resp. niektorého jeho štádia. Uvedené súvisí najmä s tým, že veľká väčšina zdôvodnení zavedenia nových, alebo novelizácie existujúcich inštitútov Trestného poriadku, sa opiera o predpokladané zrýchlenie alebo zefektívnenie trestného konania v dôsledku uvedenej zmeny. Z hľadiska metód použitých pri skúmaní, väčšina (aj nami uvádzaných) prác využíva doktrínalnu analýzu práva, často doplnenú o empirické údaje o rýchlosti trestného konania, ktoré sú však maximálne prezentované v podobe popisných štatistických veličín – mier polohy. Len minimum prác využíva vyspelejšie empirické metódy, najmä štatistické, ekonometrické alebo sociologické prístupy.

Dôvody, pre ktoré je rýchlosť trestného konania významným faktorom, resp. má relevantný význam pre trestné konanie, a to aj z hľadiska skúmania jeho efektívnosti, asi najkomplexnejšie zhrnul vo svojom príspevku J. Musil. Podľa neho, dôvodov pre rýchle trestné konanie je niekoľko, a všetky sú závažné. K týmto dôvodom zaradil:¹¹

⁹ CIBULKA, J. Data: čas od spáchání trestného činu k rozsudku klesl na polovinu. Kauzy Rath či Nečesaný jsou výjimky. In: *iROZHLAS.cz* [on-line], 27.08.2018, [cit. 28.02.2021]. Dostupné [online] z: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rychlost-justice-data_1808270600_cib>, LUSKIN, L., M., LUSKIN, C., R. Why So Fast, Why So Slow: Explaining Case Processing Time. In: *Journal of Criminal Law & Criminology*. 1986, Vol. 77, Iss. 2, s. 190 – 214, ISSN 0091-4169, OSTROM, J., B., HANSON, A., R. *Efficiency, Timeliness, and Quality: A New Perspective from Nine State Criminal Trial Courts*. Williamsburg VA (USA): National Center for State Courts, 1999, NCJ 178403, 177 s., ISBN 0-89656-199-2, ŠIDLO, M. Niektoré návrhy na zrýchlenie trestného konania. In: *Justičná revue*, 2015, Roč. 67, č. 5, s. 687 – 696, ISSN 1335-6461, ŠIDLO, M. Niektoré návrhy na zrýchlenie trestného konania. (voľné pokračovanie); *Justičná revue*, 2015, Roč. 67, č. 10, s. 1202 – 1211, ISSN 1335-6461, VICHÉREK, R. Rychlost trestního řízení soudního v ČR a jeho trendy. In: JELÍNEK, J. (ed.) *Základní zásady trestního řízení- vůdčí ideje českého trestního procesu*. Praha: Leges, 2016 s. 103 – 113, ISBN 978-80-7502-155-7, KREJČÍ, Z., KLIMUS, F. Neodůvodněné průtahy v trestním řízení jako důsledek nekvalitní organizace práce policejního orgánu. In: *Kriminalistika*. 2013, Roč. XXXV., č. 1, s. 22 – 30, ISSN 1210-9150.

¹⁰ PAVELKOVÁ, N. Právo na spravodlivý súdny proces. In: EPI Odborné články. epi-2014 [online], 11.11.2014, [cit. 30.07.2020], 6 s., HENZELIN, H. a RORDORF, H. When Does the Length of Criminal Proceedings Become Unreasonable According to the European Court Of Human Rights? In: *New Journal of European Criminal Law*. 2014, Vol. 5, Iss. 1, s. 78 – 109, ISSN 2399-293X, ZÁHORA, J. Vymedzenie pojmu „v primeranej lehote“ v zmysle judikátov Európskeho súdu pre ľudské práva. In: ZÁHORA, J. (ed.) *Primeraná rýchlosť trestného konania – podmienka jeho efektívnosti a ústavnosti*. Zborník príspevkov z celoštátneho seminára s medzinárodnou účasťou konaného dňa 14. mája 2002 na Katedre trestného práva Akadémie Policajného zboru v Bratislave. 1. vyd., Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2002, s. 40 – 43, ISBN 80-8054-246-5, ZÁHORA, J. *Právo na prejednanie trestnej veci „v primeranej lehote“*. In: ZÁHORA, J. (ed.): *Aktuálne problémy prípravného konania trestného*. Praha: Leges, 2014, s. 242 – 284, ISBN 978-80-7502-155-7, MOLE, N., HARBY, C. *Právo na spravodlivý proces. Sprievodca na aplikáciu článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach*. Preklad: Ingrid Vaculčíková. Bratislava: Informačná kancelária Rady Európy, 2006, s. 23 – 27, 64 s., ISBN 978-80-89141-10-4, ROAGNA, I. *The right to trial within reasonable time under article 6 ECHR. A practical handbook*. Strassbourg: Council of Europe, 2018, 59 s. [online] Dostupné z: <<https://rm.coe.int/the-right-to-trial-within-reasonable-time-eng/16808e712c>>, VITKAUSKAS, D., VIKOV, G. *Protecting the right to a fair trial under the European Convention on Human Rights. A handbook for legal practitioners*. 2nd edition. Strassbourg: Council of Europe, 2017, s. 107 – 112, 163 s. [online] Dostupné z: <file:///C:/Users/ADMINI~1/AppData/Local/Temp/031817GBR_Handbook%20art%206.pdf>

¹¹ Pozri MUSIL, J., 2010, ref. 4, s. 12 – 13. Obdobné dôvody uvádzajú napr. aj LUSKIN, L., M., LUSKIN, C., 1986, ref. 9, s. 190 – 191, VICHÉREK, R., re. 9, 2016, s. 104.

- a) **preventívny účinok rýchleho trestného postihu** – tento je významný najmä z hľadiska kriminológie, nakoľko trest nasledujúci čo najskôr po spáchaní deliktu má najväčší odstrašujúci účinok. Verejnosť, a najmä potencionálni páchatelia, sa takto presviedčajú o tom, že justičný systém funguje, čo ich odrádza od páchania trestnej činnosti. Na druhej strane, ostatní občania (vrátane obetí) takýto postup oceňujú a zvyšuje sa ich dôvera v justičný systém, a rovnako aj ochota s ním spolupracovať. Neprimerane dlhé konanie vyvoláva opačné efekty. V prípade ekonomickej analýzy práva, je rýchlosť konania, ako faktor spojený s vyššou úrovňou pravdepodobnosti zadržania a potrestania, vnímaná ako súčasť odstrašujúceho efektu (*the deterrent effect*),¹²
- b) **rehabilitáciu obete trestného činu** – kedy rýchle trestné konanie prispieva ku psychickej alebo materiálnej (odškodnenie) rehabilitácii obete, a naopak dlhé trestné konanie spôsobuje traumatizáciu obete a spôsobuje prípadne aj jej sekundárnu viktimizáciu,
- c) **vplyv na kvalitu a množstvo dôkazov** – kedy dlhé trestné konanie znižuje alebo až znemožňuje objasnenie a dokázanie trestného činu v dôsledku straty niektorých dôkazov, resp. ich poškodenia alebo oslabenia (napr. miznutie pamäťových stôp u svedkov, zánik alebo poškodenie niektorých dôkazov v dôsledku biologických alebo chemických procesov a pod.),
- d) **negatívny vplyv na obvineného** – ktorý sa prejavuje najmä silným psychickým a sociálnym tlakom na obvineného v dôsledku jeho obvinenia. Ak je osoba skutočne nespravodlivo obvinená tak, čo možno najskoršie rozhodnutie umožňuje očistenie jej mena a návrat do „normálneho života“. Tento negatívny stav je vyvolaný aj predlžujúcim sa pocitom neistoty a strachu z hroziaceho trestu,
- e) **hospodárnosť** – dlhotrvajúce trestné konanie je nehospodárne, odčerpáva prostriedky a zaťažuje nadmerne justičný systém, ktorého zdroje sú (obdobne ako zdroje spoločnosti) obmedzené a musí rozhodovať o ich čo najúčelnejšom využití.¹³

Z hľadiska doktrinálnej analýzy trestného práva, bolo by vhodné dodať, že rýchly priebeh trestného konania svedčí o bezproblémovej úprave trestného konania, teda vzájomnej konzistentnosti a vnútornej súdržnosti právnych noriem tvoriacich jeho úpravu. Zároveň naznačuje, že pri aplikácii a výklade noriem nedochádza k problémom a ich realizácia zrejme napĺňa zámery zákonodarcu.

Pre samotné hodnotenie a posudzovanie rýchlosti trestného konania a jej dopadu je zároveň nevyhnutné aj stanovenie od a do akého momentu (doby) rýchlosť konania skúmame. Inak povedané, aká časť trestného konania a z akých dôvodov nás zaujíma, z hľadiska jej rýchlosti.

V tomto smere je problematické, ako z hľadiska prístupu odbornej verejnosti, tak aj súdov, najmä určenie začiatočného bodu, od ktorého skúmame rýchlosť trestného konania. Tu prichádzajú do úvahy rôzne procesné skutočnosti, ako skutočnosti určujúce začiatok skúmaného (hodnoteného) obdobia.

V prípade konca skúmaného obdobia nenarážame na toľko problémov, nakoľko v tomto smere zväčša koncovým bodom pre skúmanie rýchlosti trestného konania

¹² K odstrašujúcemu efektu z hľadiska ekonomickej analýzy práva pozri bližšie napr. DURLAUF, H. S., NAGIN, S., D. The Deterrent Effect of Imprisonment. In: (eds.) *Controlling Crime: Strategies and Tradeoffs*. Chicago: University of Chicago Press, 2011, s. 43 – 94. [online] Dostupné z: <<https://www.nber.org/chapters/c12078>> (citácia z 01.02.2021)

¹³ Ohľadne prezentovaných dôvodov pre rýchle konanie nadväzuje J. Musil na svoju skoršiu prácu, a to MUSIL, J. 2002, ref. 4, s. 44 – 45. O obdobných dôvodoch pre rýchle trestné konanie sa zmieňuje aj J. Jelínek v prácach JELÍNEK, J. 2003, ref. 1, s. 20, obdobne JELÍNEK, J. 2008, ref. 1, s. 246 – 247.

bude zvyčajne určité konečné rozhodnutie, teda rozhodnutie vo veci samej, resp. rozhodnutie ktorým sa končí určité štádium alebo časť trestného konania. Výnimkou v tomto smere je snáď posudzovanie rýchlosti vo vzťahu k väzobným veciam (primerané trvanie väzby), kedy Európsky súd pre ľudské práva posudzuje trvanie väzby od zadržania (alebo vzatia osoby do väzby) do prepustenia z väzby alebo do rozhodnutia prvostupňového súdu o obžalobe.¹⁴

Z hľadiska začiatku (okamihu) stanovujúceho obdobie skúmania rýchlosti trestného konania (najmä z hľadiska primeranosti jeho dĺžky) je určujúce najmä to, z hľadiska koho je rýchlosť konania posudzovaná. Cez prizmu takéhoto nazerania môžeme konštatovať, že :

- z hľadiska **viktimologického** (obete) bude určujúcim okamihom zvyčajne okamih spáchania trestného činu,
- z hľadiska **poškodeného** a jeho práv bude určujúcim okamihom podanie trestného oznámenia, prípadne začatie trestného stíhania, uplatnenie nároku v konaní alebo vznesenie obvinenia konkrétnej osobe,
- z hľadiska **obvineného** to bude bezpochyby okamih vznesenia obvinenia proti jeho osobe, prípadne jeho zadržanie ešte ako podozrivého,
- z hľadiska **zúčastnenej osoby** to bude okamih zaistenia jej veci v trestnom konaní,
- z hľadiska **orgánov činných v trestnom konaní** je týmto okamihom prijatie trestného oznámenia, resp. zistenie skutočností nasvedčujúcich tomu, že mohlo dôjsť k spáchaniu trestného činu,
- z hľadiska **súdov** pôjde o okamih podania obžaloby, prípadne návrhu na schválenie dohody o vine a treste alebo návrhu na uloženie ochranného opatrenia. V prípade odvolacích súdov pôjde o okamih predloženia veci v rámci konania o opravnom prostriedku,
- z hľadiska **kriminologického**, bude určujúcim okamihom najmä čas spáchania trestného činu, začatia trestného stíhania a okamih vznesenia obvinenia voči konkrétnej osobe.

Diferenciáciu okamihu určujúceho začiatok obdobia, ktoré je brané do úvahy pri posudzovaní rýchlosti trestného konania (primeranosti dĺžky) je možné identifikovať aj na základe rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo vzťahu k posudzovaniu rešpektovania práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru,¹⁵ a to z hľadiska práva na prejednanie trestnej veci v primeranej lehote. ESLP v zásade vzťahuje začiatok posudzovania dĺžky trestného konania na okamih kedy došlo k obvineniu osoby (*charge*).¹⁶ ESLP v judikatúre okamih existencie obvinenia osoby v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru vo vzťahu k trestnému konaniu vykladá ako moment, keď je osoba príslušným orgánom oficiálne informovaná o tom, že sa dopustila trestného činu, alebo ako okamih odkedy situácia osoby bola podstatne ovplyvnená konaním príslušných orgánov, ktoré bolo výsledkom podozrenia proti tejto osobe (pôjde napr. o zadržanie osoby).¹⁷

¹⁴ Blížšie pozri rozsudok Veľkej komory ESLP vo veci *Buzadji proti Moldavskej republike* z 26. 07. 2016. Treba však poznamenať, že ESLP nehodnotí primeranosť trvania väzby z hľadiska čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ale vo vzťahu k čl. 5 ods. 3 Dohovoru.

¹⁵ Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, dojednaný v Ríme 4. novembra 1950, uverejnený ako oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb. (ďalej aj ako „Dohovor“)

¹⁶ Pozri rozsudky ESLP vo veci *Scopelliti proti Taliansku* z 23. 11. 1993, *Deweer proti Belgicku* z 27. 2. 1980

¹⁷ Pozri napr. rozsudky ESLP vo veci *Liblik a ďalší proti Estónsku* z 7.10.2019, *Mamič proti Slovinsku* (č. 2) z 27. 10. 2006, *Ibrahim a ďalší proti Spojenému kráľovstvu* z 13. 9. 2016.

Avšak z hľadiska poškodeného, určil EŠLP za začiatok obdobia odkedy posudzuje právo na prejednanie veci v primeranej lehote (z hľadiska slovenského trestného konania), okamih kedy si poškodený uplatnil v trestnom konaní nárok voči konkrétnej osobe. Zvyčajne tak bude síce po vznesení obvinenia, ale EŠLP považoval za uplatnenie nároku aj okamih, keď tak poškodený urobil ešte pred vznesením obvinenia konkrétnej osobe, pričom uviedol, kto mu mal škodu spôsobiť.¹⁸

Naopak, Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva právo na prejednanie veci v primeranej lehote až od okamihu vznesenia obvinenia voči konkrétnej osobe,¹⁹ a to ako vo vzťahu k obvinenému, tak aj poškodenému, za čo si vyslúžil kritiku od EŠLP z hľadiska výkladu čl. 6 ods. 1 Dohovoru vo vzťahu k právu poškodeného na prejednanie veci v primeranej lehote.²⁰

Aj na uvedenom príklade rôzneho nazerania súdnych autorít na určujúci okamih začatia plynutia posudzovanej doby trestného konania môžeme konštatovať, že je pomerne ťažké určiť univerzálny začiatok plynutia lehoty trestného konania, na základe ktorého je možné následne hodnotiť rýchlosť konania. Uvedené je dané najmä rozdielnymi záujmami subjektov, ktorých sa trestné konanie dotýka.

3 Rýchlosť trestného konania a jej legislatívne zakotvenie

Aj keď Trestný poriadok Slovenskej republiky a ani Trestní rád Českej republiky výslovne nepoužívajú pojem rýchlosť trestného konania, z ich jednotlivých ustanovení možno dôvodiť, že čas trvania trestného konania je dôležitým atribútom trestného konania. „*Trestné konanie je predovšetkým limitované zásadou práva na spravodlivý proces, ktorej obsahom je predovšetkým spravodlivé, verejné prejednanie trestnej veci v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Hoci tieto práva sa primárne vzťahujú na súdne konanie, významným spôsobom sa aplikujú aj na prípravné konania trestné. ... problémom slovenského trestného konania, prípravné konanie nevynímajúc, je „neprimeraná rýchlosť“ trestného konania.*“²¹ Aj iní autori konštatujú, že primeraná rýchlosť trestného konania je jednou z podmienok (čiastkovým prvkom) práva na spravodlivý proces v širokom slova význame.²²

„*Zásadný význam požiadavky čo najrýchlejšieho prejednávania trestných vecí je priamo úmerný účinnosti, výchovnému a preventívnemu pôsobeniu trestného konania.*“²³ Rýchlosť trestného konania je bezpochyby výsledkom pôsobenia viacerých faktorov. Medzi tieto faktory môžeme zaradiť faktory majúce vzťah k právnej úprave trestného konania, ako sú jednotlivé trestno-procesné inštitúty a efektívnosť ich využívania, ale aj faktory ležiace mimo právnej úpravy, ako napr. množstvo spáchaných trestných činov, počty orgánov

¹⁸ Pozri rozsudky EŠLP vo veci *Javor a Javorová proti Slovenskej republike* z 15. 9. 2015, *Loveček a ďalší proti Slovenskej republike* z 21. 12. 2010, *Framipek s.r.o. a AGRO RACIO Senica a.s. proti Slovenskej republike* z 28. 1. 2020

¹⁹ Vo vzťahu k poškodenému, pozri napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 133/2010-18 z 25. 3. 2010, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 41/2017-9 z 24. 1. 2017. Komplexne, z hľadiska práva osôb v trestnom konaní na prejednanie veci v primeranej lehote, pozri napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 218/2018-15 z 25. 6. 2018 vrátane tam uvedenej judikatúry Ústavného súdu SR.

²⁰ Pozri rozsudok EŠLP vo veci *Javor a Javorová proti Slovenskej republike* z 15. 9. 2015.

²¹ ZÁHORA, J. 2014, ref. 8, s. 243

²² JELÍNEK, J. 2003, ref. 1, s. 19, obdobne JELÍNEK, J., 2008, ref. 1, s. 245

²³ IVOR, J. Rýchlosť trestného konania v súčasnej teórii a praxi. In: ZÁHORA, J. (ed.) *Primeraná rýchlosť trestného konania – podmienka jeho efektívnosti a ústavnosti*. Zborník príspevkov z celoštátneho seminára s medzinárodnou účasťou konaného dňa 14. mája 2002 na Katedre trestného práva Akadémie Policajného zboru v Bratislave. 1. vyd., Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2002, s. 7, ISBN 80-8054-246-5.

činných v trestnom konaní, ich prax, vzdelanie, prostriedky vynaložené štátom na trestný systém a pod

V tomto smere môžeme poukázať aj na závery prezentované autormi J. Čentíš, O. Samaš a P. Toman, ktorí pri riešení problematiky vymožitelnosti práva v oblasti trestného práva Slovenskej republiky identifikovali dve významné zložky, ktoré majú vplyv na vymožitelnosť práva. Prvou je kvalita právneho poriadku, ako kvalitatívna zložka a primeraná lehota vymoženia práva, ako procesno-formálna stránka. Podľa nich „*nielen v oblasti trestného práva platí, že rýchlosť trestného konania úzko súvisí s obsahom hmotnoprávných, ale aj procesnoprávných noriem, ktoré túto oblasť upravujú.*“²⁴

To, že rýchlosť trestného konania je významným faktorom, resp. podmienkou práva na spravodlivé trestné konanie, vyplýva zo skutočnosti, že našla svoje vyjadrenie v podobe práva na primeranú dĺžku konania (rýchlosť konania, primeranú lehotu, konanie bez zbytočného odkladu a pod.) ako v medzinárodných dokumentoch, tak aj v hierarchicky najvyšších vnútroštátnych právnych predpisoch asi väčšiny demokratických krajín sveta.

Z medzinárodných dokumentov možno spomenúť čl. 14 ods. 3 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach,²⁵ ktorý každému, kto je obvinený z trestného činu garantuje právo „*byť súdený bez zbytočného odkladu*“. Z ďalších dokumentov možno spomenúť na čl. 8 ods. 1 Amerického dohovoru o ľudských právach,²⁶ garantujúci právo na prejednanie veci v primeranej lehote. V Európskom kontexte má v tomto smere určujúce postavenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru²⁷, podľa ktorého „*Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom (...)*“. V rámci judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva je právo na prejednanie veci v primeranej lehote dôležitou súčasťou práva na spravodlivý proces (*fair trial*).

Úprava práva na primeranú dĺžku (rýchlosť) trestného konania sa z medzinárodných dokumentov preniesla aj do právnych poriadkov jednotlivých štátov. Typické pre rýchlosť konania v širšom význame ponímanej ako právo na primeranú rýchlosť (dĺžku) konania je, že je zakotvená už v základných právnych dokumentoch štátov s najvyššou právnou silou, teda v ústavách, resp. základných zákonoch. Je tomu tak nie len v Slovenskej republike, v okolitých štátoch, ale aj napr. v ústave Spojených štátov amerických. Z okolitých štátov môžeme uviesť napríklad čl. XXVIII maďarskej ústavy²⁸, ktorý definuje právo na rozhodnutie v primeranej lehote, čl. 45 poľskej ústavy²⁹ definujúci právo na spravodlivé a verejné prejednanie veci bez zbytočného odkladu, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobod³⁰ zaručujúci v Českej republike (a aj v Slovenskej) prejednanie veci bez zbytočných prieťahov,

²⁴ ČENTÍŠ, J., SAMÁŠ, O., TOMAN, P. Vymožitelnosť práva z hľadiska trestného práva. In: *Vymožitelnosť práva v Slovenskej republike*. Záverečná štúdia z riešenia projektu APVV-0745-07 „Vymožitelnosť práva v Slovenskej republike“, Pezinok: Justičná akadémia Slovenskej republiky, 2010, s. 380, ISBN 978-80-970207-2-9.

²⁵ Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach prijatý 19. decembra 1966 v New Yorku, uverejnený ako vyhláška MZV ČSSR č. 120/1976

²⁶ American Convention on Human Rights: "Pact of San José, Costa Rica". Podpísaný v San José 22. Novembra 1969. Dostupný [online] napr. z: <<https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201144/volume-1144-I-17955-English.pdf>> (citácia z 11.03.2021)

²⁷ Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, dojednaný v Ríme 4. novembra 1950, uverejnený ako oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.. Zvýraznená časť bola zvýraznená autormi.

²⁸ Základný zákon Maďarska z 25. apríla 2012 v znení dodatkov.

²⁹ Ústava Poľskej republiky z 02. apríla 1997 (Dz.U. 1997, NR 78 poz. 483) v znení dodatkov

³⁰ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. v znení ústavného zákona č. 162/1998 Sb.

prípadne čl. 129 Ukrajinskej ústavy³¹ zakotvujúci primeranú lehotu konania súdu ako jeden z hlavných princípov justície. V rámci systému *common law* možno spomenúť šiesty dodatok Ústavy Spojených štátov amerických, ktorý zaručuje právo obžalovaného na rýchle a verejné súdne prejednanie jeho veci („*a speedy and public trial*“).³²

Okrem garancie práva na primeranú dĺžku (rýchlosť) trestného konania v medzinárodnej a ústavnej rovine, je toto právo garantované aj v rámci predpisov upravujúcich trestné konanie. V našom právnom prostredí sa tak deje zvyčajne cez zakotvenie tohto práva v základných zásadách.³³ V tomto smere možno poukázať na rakúsky Trestný poriadok,³⁴ ktorý obsahuje v ustanovení § 9 ods. 1 StPO 1975 právo obvineného na ukončenie konania v primeranej lehote s dôrazom na rýchle konanie bez zbytočných prieťahov. V Českej republike je právo na rýchle trestné konanie bez prieťahov tiež formulované ako zásada rýchlosti konania v základných zásadách, konkrétne v § 2 ods. 4 Trestního řádu. V Poľskej republike je právo na rýchle trestné konanie zakotvené v úvodných ustanoveniach Trestného poriadku,³⁵ a to v čl. 2 § 1 ods. 4, ktorý ustanovuje práva garantované samotným Trestným poriadkom Poľskej republiky vrátane práva na dosiahnutie rozhodnutia v primeranej lehote. Ukrajinský Trestný poriadok právo na trestné konanie v primeranej lehote tiež zahŕňa medzi základné zásady trestného konania.³⁶ Vo Francúzsku je právo na rozhodnutie veci v primeranej lehote zakotvené v úvodnom (predbežnom) článku Trestného poriadku Francúzskej republiky.³⁷

V USA, za účelom riešenia prieťahov vo federálnych trestných konaniach (teda aj rýchlosti trestného konania) a zabezpečenia práva garantovaného 6. dodatkom Ústavy USA, došlo k prijatiu *Speedy Trial Act of 1974*,³⁸ ktorý určuje lehoty na vykonanie jednotlivých „štádií“ trestného konania v prípade federálnej jurisdikcie, ktorý aj obsahuje výnimky z určených lehôt a možné sankcie za ich nedodržanie. Podľa *Speedy Trial Act of 1974* by mala byť napríklad obžaloba alebo udanie (*information*) podaná do 30 dní odkedy bola osoba zatknutá alebo jej doručené predvolanie v súvislosti s jej obvinením z trestného činu. Pojednávanie (*trial*) musí byť následne začaté do 70 dní od podania (zaregistrovania) obžaloby alebo udania. Zároveň obsahuje aj sankcie za nerešpektovanie lehôt, ktoré môžu viesť napríklad až k odmietnutiu podanej obžaloby. *Speedy Trial Act of 1974* v rámci vývoja nadväzoval na štandardy vypracované Združením amerických advokátov (*American Bar*

³¹ Ústava Ukrajiny z 28. júna 1996 v znení dodatkov.

³² Ústava Spojených štátov amerických (ďalej aj ako „USA“) s dodatkami. Dostupné [online] z: <https://constitution.congress.gov/constitution/> [cit. 11.03.2021].

³³ Z tohto dôvodu je toto právo v trestnom konaní označované aj ako zásada rýchlosti, zásada práva na prejednanie veci v primeranej lehote, bez zbytočných prieťahov alebo ako zásada rýchleho procesu. K tomu pozri napr. ŠČERBA, F. Zásada rychlosti řízení versus zásada materiální pravdy. In: JELÍNEK, J. (ed.) Základní zásady trestního řízení- vůdčí ideje českého trestního procesu. Praha: Leges, 2016 s. 94. ISBN 978-80-7502-155-7, CÍSAŘOVÁ, D., FENYK, J., GRÍVNA, T. et al. *Trestní právo procesní*. 5. vydání. Praha: ASPI, 2008, s. 71, ISBN 978-80-7357-348-5.

³⁴ Straßprozeßordnung StF: BGBl. Nr. 631/1975 (StPO 1975). Dostupné [online] z: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>

³⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413, 568 - Kodeks postępowania karnego. Dostupné [online] z: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>

³⁶ čl. 7 a čl. 28 Trestného poriadku Ukrajiny (BBP, 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, str.88). Dostupné [online] z: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/4651-17/conv#Text>

³⁷ Code de procédure pénale. Dostupné [online] z: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006071154>

³⁸ Znenie vrátane dodatkov je dostupné [online] z: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/3161> [cit. 09.08.2020]. *Speedy trial act of 1974* vrátane dodatkov je začlenený v § 3161 Time limits and exclusions, 208. kapitoly (*Speedy trial*), II. časti (*Criminal procedure*), 18. knihy (*Crimes and Criminal procedure*) *The United States Code*.

Association – ABA) prijaté v roku 1968, ktoré tiež upravovali princípy, pravidlá (práva) a lehoty pre zabezpečenie práva na rýchle konanie v trestných veciach.³⁹

3.1 Zhodnotenie významu rýchlosti trestného konania v Trestnom poriadku a Trestníom řádu

Rýchlosť trestného konania sa snaží regulovať aj zákonodarca prostredníctvom legislatívnej úpravy trestného konania, a to rôznymi cestami. V tomto smere sú najčastejšími cestami využívanými zákonodarcom zavádzanie nových trestnoprávných inštitútov a ustanovovanie lehôt na vykonanie určitých úkonov, resp. úsekov trestného konania.

V prípade zavádzania nových trestnoprávných inštitútov ide spravidla o snahu zákonodarcu ukončiť trestné konanie tak, aby došlo k vynechaniu (nevykonaniu) určitého úseku (štádia) trestného konania. Najčastejšie sa tak deje vo forme tzv. odklonov v trestnom konaní, ktoré zväčša eliminujú vykonanie, buď celej súdnej časti trestného konania (napr. podmienkové zastavenie trestného stíhania podľa § 216 Trestného poriadku, podmienené zastavenie trestného stíhania podľa § 307 Trestného poriadku, zmier podľa § 220 Trestného poriadku, resp. narovnaní podľa § 309 Trestného poriadku), alebo jeho časti – najmä hlavného pojednávania (napr. dohoda o vine a treste podľa § 232 Trestného poriadku, resp. podľa § 175a Trestného poriadku, trestný rozkaz podľa § 353 Trestného poriadku, resp. trestní príkaz podľa § 314e Trestného poriadku).

Čo sa týka zakotvenia lehôt zo strany zákonodarcu vo vzťahu k vykonaniu určitých úkonov trestného konania, resp. jeho štádií, tak tieto sa ako v prípade Trestného poriadku, tak aj Trestného řádu sústreďujú najmä do predsúdnej časti trestného konania (v prípade Trestného řádu do prípravného řízení).

Pri analýze významu rýchlosti trestného konania z hľadiska zákonnej úpravy trestného konania sme vychádzali najmä z ustanovení, ktoré majú priamy vplyv na možnosť posudzovania (hodnotenia) rýchlosti trestného konania, keďže ustanovujú určité časové limity konania. V rámci Slovenskej republiky právo na rýchle prejednanie vecí v trestnom konaní našlo svoje vyjadrenie ako v Ústave Slovenskej republiky, tak aj v Trestnom poriadku a iných zákonných predpisoch majúcich k nemu vzťah. Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky⁴⁰ má každý v rámci práva na súdnu a inú právnu ochranu právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov. Obdobne je tomu tak aj v prípade Českej republiky, kde právo na prejednanie vecí v primeranej lehote garantuje aj listina základných práv a slobôd v čl. 38 ods. 2, keď ustanovuje ako súčasť práva na súdnu a inú právnu ochranu právo na verejné prejednanie vecí bez zbytočných prieťahov.⁴¹

Tento ústavný a aj už skôr spomínaný medzinárodný rámec rýchlosti konania sa prenáša aj do samotnej legislatívnej úpravy trestného konania vykonanej v podobe samostatných kódexov. Ako v prípade Trestného poriadku, tak aj Trestného řádu je vyjadrený už v rámci základných zásad trestného konania, kde v § 2 ods. 7 Trestného poriadku zákonodarca zakotvil právo každého, „... aby jeho trestná vec bola spravodlivo

³⁹ Pozri American Bar Association: *ABA Standards for Criminal Justice Third Edition Speedy Trial and Timely Resolution of Criminal Cases*. Washington (USA), 2006, s. 19 – 21. Dostupné [on-line] z: <https://www.americanbar.org/content/dam/aba/publications/criminal_justice_standards/speedy_trial.pdf>, (citácia z 09.08.2020). K legislatívnemu vývoju pozri aj PARTRIDGE, A. : *Legislative History of Title I of the Speedy Trial Act of 1974*. Washington: Federal Judicial Centre, 1980, 384 s.

⁴⁰ Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „Ústava“ alebo „Ústava SR“)

⁴¹ Ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej aj ako „LZPS“).

a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom ...“. Samotné ustanovenie § 2 ods. 7 Trestného poriadku z hľadiska dôrazu na prejednanie konania v primeranej lehote dopĺňa aj § 2 ods. 6 Trestného poriadku ustanovujúci povinnosť vybavovania väzobných vecí prednostne a urychlene. V prípade Trestného rádu v § 2 odst. 4 stanovil, že „*Trestní věci musí projednávat urychleně bez zbytečných průtahů; s největším urychlením projednávají zejména vazební věci a věci, ve kterých byl zajištěn majetek, je-li to zapotřebí vzhledem k hodnotě a povaze zajištěného majetku.*“ V predmetných ustanoveniach je ukotvená základná zásada označovaná v našom právnom prostredí ako zásada rýchlosti konania, prípadne ako zásada rýchleho procesu.⁴² Určité prvky vzťahujúce sa k snahe o plynulé konanie možno identifikovať aj v zásade oficiality uvedenej v § 2 ods. 6 prvá veta Trestného poriadku, resp. § 2 odst. 4 prvá veta Trestného rádu, ktorá ukladá orgánom činným v trestnom konaní a súdom konať z úradnej povinnosti, teda z vlastnej iniciatívy, bez čakania na návrhy strán ohľadne postupu v konaní. Obdobne možno takúto snahu zákonodarcu odvodiť aj z ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku (§ 2 odst. 5 Trestného rádu) upravujúceho zásadu zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností, ktorá ukladá orgánom činným v trestnom konaní povinnosť zistiť skutkový stav bez dôvodných pochybností, a to v rozsahu nevyhnutnom pre ich rozhodnutie. Z tejto zásady možno teda dôvodiť, že orgány činné v trestnom konaní majú vykonať len dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom na zistenie skutkového stavu potrebného pre ich rozhodnutie, o ktorom nie sú v danom štádiu dôvodné pochybnosti. Vychádzajúc z tejto zásady by teda orgány činné v trestnom konaní nemali vykonávať nadbytočné dokazovanie, bezpochyby predlžujúce samotné trestné konanie.

Zásada rýchlosti, ako jedna zo základných zásad trestného konania, našla svoje zhmotnenie aj v konkrétnych ustanoveniach Trestného poriadku a Trestného rádu upravujúcich postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov v trestnom konaní, a to najmä vymedzením (zákonných alebo poriadkových) lehôt na vykonanie niektorých úkonov (napr. lehoty na podanie opravných prostriedkov, lehoty vo vzťahu k nečinnosti súdu, lehota na vybavenie dožiadania, lehoty doručovania a pod.), lehôt na aplikáciu niektorých inštitútov (napr. maximálnej doby zadržania osôb, väzby), lehôt na vykonanie niektorých úsekov trestného konania (napr. lehoty vzťahujúce sa k dĺžke vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania) a lehôt na vykonanie niektorého štádia trestného konania (postup pred začatím trestného stíhania). Z koncentrácie ustanovení obsahujúcich časové vymedzenia (resp. obmedzenia) vykonávania úkonov, aplikácie inštitútov, úsekov trestného stíhania alebo štádií, je zrejmé, že tieto sa výrazne sústredia najmä do predsúdnej časti trestného konania (prípravného řízení). Naopak, v súdnej časti trestného konania (řízení před soudem) sú ustanovenia upravujúce časové lehoty, najmä vo vzťahu k dobe trvania jeho štádií alebo ich úsekov, skôr výnimkou ako pravidlom. Samotný charakter lehôt je tiež v predsúdnej časti trestného konania (prípravnom řízení)⁴³ iný, ako v jeho súdnej časti. Zatiaľ čo v predsúdnej časti sú lehoty v rámci jednotlivých štádií koncipované ako „konečné“, najmä v podobe slovného spojenia „do konkrétneho času“ od určitého okamihu konania,⁴⁴ tak v prípade súdneho konania sú lehoty koncipované naopak (ak vôbec sú uvedené), ako „minimálne“, teda ako najkratšie prípustné, zvyčajne začínajúce časticou

⁴² K označovaniu tejto zásady pozri napr. ŠČERBA, F. 2016, ref. 33, s. 94, CÍSAŘOVÁ, D., FENYK, J., GRÍVNA, T. et al. 2008, ref. 33, s. 71.

⁴³ Ak bude ďalej v texte spomínaná predsúdna časť trestného konania, myslí sa tým aj prípravné řízení podľa druhej časti Trestného rádu, ak nebude uvedené inak.

⁴⁴ Konkrétne, napr. podľa Trestného poriadku § 196 ods. 2 alebo § 199 ods. 1 „... do 30 dní ...“, § 203 ods. 1 písm. c) „... do dvoch mesiacov ...“, § 209 ods. 2 „... do štyroch mesiacov ...“, „... do šiestich mesiacov ...“ a podľa Trestného rádu napr. ustanovenia § 159 odst. 1 písm. a) až c), resp. § 167 odst. 1 písm. a), b) a § 170 odst. 1 „... do dvou měsíců ...“, „... do tří měsíců ...“, „... do šesti měsíců ...“.

„aspoň“, resp. „alespoň“ v prípade Trestného rádu.⁴⁵ Zrejme najmarkantnejším dôkazom tohto záveru sú ustanovenia Trestného poriadku a Trestného rádu ustanovujúce lehoty pre skončenie štádií trestného konania predchádzajúcich konaniu pred súdom. V prípade Trestného poriadku ide o ustanovenia § 196 ods. 2 alebo § 199 ods. 1, ktoré ustanovujú poriadkovú lehotu 30 dní na skončenie štádia označovaného ako postup pred začatím trestného stíhania. Následne ide o ustanovenia § 203 ods. 1 písm. c) a § 209 ods. 2, ktoré ustanovujú poriadkové lehoty na skončenie prípravného konania po vznesení obvinenia. V prípade Trestného rádu naposledy spomenutým ustanoveniam Trestného poriadku zodpovedajú ustanovenia § 167 odst. 1 písm. a), b) a § 170 odst. 1 Trestného rádu, ktoré upravujú dĺžku konania po začatí trestného stíhania.⁴⁶ Ustanovenia § 159 odst. 1 písm. a) až c) Trestného rádu nemajú priamu analógiu v ustanoveniach Trestného poriadku. Do určitej miery im zodpovedá ustanovenie § 196 ods. 2 Trestného poriadku.

Z uvedeného je možné vyvodit' aj záver, že zákonodarca kládol dôraz na rýchlosť konania najmä vo vzťahu k predsúdnej časti trestného konania a v súdnej časti trestného konania už zásada rýchlosti nemá až také výrazne postavenie, snád' okrem väzobných vecí, ktoré sú limitované maximálnymi lehotami väzby a povinnosťou postupovať v týchto veciach prednostne a urýchlene.

Z hľadiska porovnania Trestného poriadku a Trestného rádu je z tohto pohľadu v tomto smere výnimkou ustanovenie § 181 odst. 3 Trestného rádu zosilňujúce povinnosť súdu ustanovenú v odst. 2 postupovať po podaní obžaloby tak, aby konanie bez prieťahov smerovalo k rozhodnutiu veci a prípadne aj výkonu rozhodnutia, a to tým, že uvádza *„Předseda senátu je povinen v řízení před okresním soudem ve lhůtě tří týdnů a před krajským soudem jako soudem prvního stupně ve lhůtě tří měsíců od podání obžaloby nařídít ve věci hlavní líčení, předběžné projednání obžaloby nebo učinit jiný úkon směřující k rozhodnutí věci, včetně pověření probačního úředníka k úkonům směřujícím k rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání nebo o schválení narovnání anebo jinému rozhodnutí věci mimo hlavní líčení. Nemůže-li tak ze závažných důvodů učinit, předloží spis předsedovi soudu, který podle povahy věci buď uvedenou lhůtu na nezbytně nutnou dobu prodlouží nebo v souladu s rozvrhem práce soudu učiní jiné vhodné opatření k zajištění plynulosti řízení.“* Predmetné ustanovenie by mohlo byť inšpiráciou aj pre slovenského zákonodarcu v smere stanovenia určitých časových limitov aj z hľadiska súdnej časti slovenského trestného konania.

Z vyššie vykonaného rozboru je možné dospieť k názoru, že z hľadiska nazerania zákonodarcu na trestné konanie, má byť predsúdne konanie vykonávané urýchlene, menej formálne, pričom orgány činné v trestnom konaní majú zisťovať skutkový stav v rozsahu nevyhnutnom pre ich rozhodnutia. Naopak, súdne konanie by malo byť vykonávané s cieľom ustáliť skutkový stav bez dôvodných pochybností, čo si bezpochyby vyžaduje niekedy dlhšie časové obdobie, avšak vzhľadom na ústavné a medzinárodné limity, nemôže byť ani táto časť trestného konania neprimerane dlhá, teda zaťažená neodôvodnenými prieťahmi v konaní. Samozrejme, ako v súdnom, tak aj predsúdnom konaní musia byť rešpektované všetky

⁴⁵ K tomu pozri napr. § 247 ods. 1 alebo § 292 ods. 4 Trestného poriadku alebo napr. § 198 odst. 1 Trestného rádu.

⁴⁶ Podľa slovenského Trestného poriadku totiž trestné stíhanie možno začať aj tzv. vo veci, teda voči neznámemu páchatelovi, a to postupom podľa § 199 Trestného poriadku. Ekvivalentom začatia trestného stíhania podľa § 160 Trestného rádu je v slovenskom Trestnom poriadku ustanovenie § 206, ktoré určuje postup vznesenia obvinenia konkrétnej osobe v už začatom trestnom stíhaní, pričom v zmysle § 206 ods. 2 nie je vylúčené začatie trestného stíhania tzv. vo veci za súčasného vznesenia obvinenia konkrétnej osobe, a to jedným uznesením.

ich atribúty, a to najmä práva obvineného, ale aj poškodeného, aby trestné konanie ako celok mohlo byť považované za riadne a spravodlivé.

Bližší rozbor konkrétnych ustanovení a limitov trestného konania ako v Slovenskej republike, tak aj v Českej republike, z hľadiska rýchlosti samotného trestného konania, by presiahol rámec tohto príspevku nad únosnú mieru, aj keď by bol bezpochyby zaujímavý.

4. Rýchlosť trestného konania z pohľadu rozhodovacej činnosti súdov s ohľadom na právo na prerokovanie vecí v primeranej lehote

Otázke stanovenia primeranej lehoty trestného konania, ktorá vyplýva z práva na prejednanie vecí v primeranej lehote, resp. bez zbytočných prietáhov, sa nevyhla ani súdna prax, či už Najvyššieho súdu, resp. Ústavného súdu Slovenskej republiky, ale aj súdov Českej republiky, a to Nejvyššího soudu ČR a Ústavního soudu ČR, pričom výrazne do tejto otázky ingeruje a intervenuje svojimi rozhodnutiami ESLP.

Spoločným rysom rozhodovacej činnosti vyššie uvedených súdnych inšancií je konštatovanie o nemožnosti, resp. vyhybanie sa určení exaktnej primeranej lehoty trvania trestného konania. Podľa Ústavného súdu SR snaha zákonodarcu maximálne urýchliť súdne konanie nemôže ísť tak ďaleko, aby predpísaná rýchlosť konania (ustanovenie lehoty na rozhodnutie súdu) mala alebo mohla mať za následok porušenie základných zásad konania, ktoré sú nevyhnutným predpokladom realizácie základného práva na spravodlivý proces. Obsah práva na prejednanie vecí v primeranej lehote, ktoré je súčasťou základného práva na spravodlivý proces, je širší ako numerické vyjadrenie času na konanie bez zbytočných prietáhov stanoveného konkrétnou lehotou. Základom pre posúdenie „primeranosti lehoty“ nie je abstraktná úvaha o lehote potrebnej na rozhodnutie súdu, ale sú ním vždy len konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu.⁴⁷ Na druhej strane, naopak, Nejvyšší soud ČR konštatoval, že *„od obecného pravidla, že přiměřenost délky řízení je nutno posuzovat vždy ve vztahu ke konkrétním okolnostem individuálního případu, je však nutno odlišit ty situace, v nichž zákon soudu či jinému orgánu veřejné moci ukládá povinnost provést určitý úkon či vydat určité rozhodnutí ve stanovené lhůtě či klade důraz na jeho rychlý postup. V těchto případech pak samozřejmě platí zásada speciality tam, kde zákon stanoví lhůtu pro určitý úkon soudu či pro vydání rozhodnutí, neuplatní se výše uvedená obecná úvaha o přiměřenosti celkové doby řízení.“*⁴⁸

Zovšeobecnene môžeme konštatovať, že z pohľadu ESLP, ako aj vnútroštátnych súdov vo všeobecnosti platí, že doba trvania trestného konania (jeho rýchlosť) sa posudzuje prísnejšie než doba konania (rýchlosť) v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania pre obvineného (napr. obmedzenie práv a slobôd, vplyv na povesť, postavenie v zamestnaní a pod.).⁴⁹

Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov (v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným

⁴⁷ Pozri primerane nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 25/01 zo 7. novembra 2002 uverejnený pod č. 620/2002 Z. z.

⁴⁸ Stanovisko Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. Cpjn 206/2010 z 13. 4. 2011. Uvedené stanovisko analyzuje judikaturu ESLP ohľadom práva na prejednanie vecí v primeranej lehote, ako aj jednotlivé kritéria, a to ako k občianskemu, tak aj k trestnému konaniu.

⁴⁹ Pozri nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 183/05 z 29.09.2005, sp. zn. II. ÚS 195/05 z 28. 2. 2006, sp. zn. IV. ÚS 184/2010-28 z 17.06.2010

spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.⁵⁰

Pri posudzovaní primeranosti lehoty (nie len trestného konania) riešia sudy hlavne **dve otázky**, a to:⁵¹

- 1) stanovenie **dĺžky lehoty, ktorá sa berie do úvahy**, a to z pohľadu spôsobu (otázky) určenia jej začiatku a konca a
- 2) **stanovenie a posúdenie kritérií** pre zistenie, či dĺžka lehoty určená podľa bodu 1) je primeraná.

Vo vzťahu k spôsobu určenia začiatku a konca lehoty, ktorá sa pri posudzovaní primeranosti dĺžky trestného konania berie do úvahy z hľadiska porovnania judikatúry Ústavného súdu SR a ESLP dochádza k určitým rozporom, a to najmä ohľadne určenia začiatku rozhodnej doby pre posudzovanie primeranosti dĺžky trestného konania, a to v prípade iných subjektov konania, ako je obvinený.

ESLP v zásade vzťahuje **začiatok posudzovania dĺžky trestného konania (rozhodnej lehoty)** na okamih kedy došlo k obvineniu osoby (*charge*).⁵² ESLP v judikatúre okamih existencie obvinenia osoby v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru vo vzťahu k trestnému konaniu vykladá ako moment, keď je osoba príslušným orgánom oficiálne informovaná o tom, že sa dopustila trestného činu, alebo ako okamih odkedy situácia osoby bola podstatne ovplyvnená konaním príslušných orgánov, ktoré bolo výsledkom podozrenia proti tejto osobe (pôjde napr. o zadržanie osoby).⁵³ Avšak z hľadiska poškodeného za začiatok obdobia odkedy posudzuje právo na prejednanie veci v primeranej lehote vo vzťahu k slovenskému trestnému konaniu určil ESLP okamih, kedy si poškodený uplatnil v trestnom konaní nárok voči konkrétnej osobe. Zvyčajne tak bude síce po vznesení obvinenia, ale ESLP považoval za uplatnenie nároku aj okamih, keď tak poškodený urobil ešte pred vznesením obvinenia konkrétnej osobe, pričom uviedol, kto mu mal škodu spôsobiť.⁵⁴

Naopak, Ústavný súd SR priznáva právo na prejednanie veci v primeranej lehote až od okamihu vznesenia obvinenia voči konkrétnej osobe,⁵⁵ a to ako vo vzťahu k obvinenému, tak aj poškodenému, za čo si vyslúžil kritiku od ESLP z hľadiska výkladu

⁵⁰ Pozri nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 102/10-31 z 22. 6. 2010.

⁵¹ K tomu pozri REPÍK, B. *Ľudské práva v súdnom konaní*. Bratislava: MANZ 1999, str. 141 a nasl. ISBN 80-85719-24-X.

⁵² Pozri rozsudky ESLP vo veci *Scopelliti proti Taliansku* z 23. 11. 1993, *Deweer proti Belgicku* z 27. 2. 1980.

⁵³ Pozri napr. rozsudky ESLP vo veci *Liblik a ďalší proti Estónsku* z 7. 10. 2019, *Mamič proti Slovinsku* (č. 2) z 27. 10. 2006, *Ibrahim a ďalší proti Spojenému kráľovstvu* z 13. 9. 2016. Z hľadiska judikatúry ESLP treba poukázať aj na fakt, že ESLP si pojem obvinenia v trestnom konaní spadajúci pod čl. 6 ods. 1 Dohovoru vykladá širšie, nakoľko širšie hodnotí, ktoré veci sa z hľadiska Dohovoru považujú za trestné, aj keď z hľadiska vnútroštátneho práva ide o veci napr. disciplinárne alebo správne. Kritéria, na základe ktorých ESLP určuje, či ide o „trestné“ obvinenie, stanovil ESLP vo svojom rozhodnutí vo veci *Engel a ďalší proti Holandsku* z 18. 6. 1976 a sú nimi klasifikácia podľa vnútroštátneho práva, charakter trestného činu a charakter a prísnosť trestu. Bližšie k tzv. Engelovským kritériám pozri napr. MOLE, N., HARBY, C. *Právo na spravodlivý proces. Sprievodca na aplikáciu článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach*. Preklad: Ingrid Vaculčíková. Bratislava: Informačná kancelária Rady Európy, 2006, s. 15 – 18. ISBN 978-80-89141-10-4.

⁵⁴ Pozri rozsudky ESLP vo veci *Javor a Javorová proti Slovenskej republike* z 15. 9. 2015, *Loveček a ďalší proti Slovenskej republike* z 21. 12. 2010, *framípek s.r.o. a AGRORACIO Senica a.s. proti Slovenskej republike* z 28. 1. 2020

⁵⁵ Vo vzťahu k poškodenému pozri napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 133/2010-18 z 25. 3. 2010, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 41/2017-9 z 24. 1. 2017. Komplexne z hľadiska práva osôb v trestnom konaní na prejednanie veci v primeranej lehote pozri napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 218/2018-15 z 25. 6. 2018 vrátane tam uvedenej judikatúry Ústavného súdu SR.

čl. 6 ods. 1 Dohovoru vo vzťahu k právu poškodeného na prejednanie veci v primeranej lehote.⁵⁶

Čo sa týka **konca rozhodnej lehoty**, tak tá je určená konečným rozhodnutím súdu vo veci podľa vnútroštátneho právneho poriadku, teda keď sa konanie skončilo na najvyššej možnej inštancii.⁵⁷ Konečným rozhodnutím je meritórne rozhodnutie vo veci samej, konečným rozhodnutím teda môže byť rozhodnutie súdu prvého stupňa, ale aj odvolacieho súdu v prípade, ak trestné konanie dospeje do tohto štádia.⁵⁸ „ESLP nepoužíva pojem „právoplatné“, ale „konečné“ rozhodnutie a závisí to od vnútroštátneho práva, čo sa tým má rozumieť. V trestných veciach sa týmto konečným rozhodnutím musí rozhodnúť nielen o vine, ale aj o treste. Niekedy sa lehota môže skončiť aj iným rozhodnutím, napr. zastavením konania. Tato zásada však neplatí pre konania, ktoré doposiaľ neskočili a dochádza v nich k prieťahom.“⁵⁹

Súd bude skúmať dĺžku konania odo dňa, keď zmluvný štát Dohovoru uznal právo na podanie individuálnej sťažnosti, ale zoberie do úvahy aj stav a priebeh prípadu do toho dňa.⁶⁰ Do rozhodnej lehoty sa však nezapočítava doba, počas ktorej bol obvinený na úteku alebo inak nezákonne na slobode.⁶¹ V niektorých prípadoch však ESLP neposudzuje primeranosť celej dĺžky konania voči obvinenému, ale len primeranosť dĺžky určitej časti (štádia) konania, a to z dôvodu, že sťažovateľ brojí proti prieťahom len v tomto určitom štádiu konania.⁶²

Z hľadiska **bodú 2)** platí, že vnútroštátne súdy, ako SR, tak aj ČR, pri hodnotení primeranosti lehoty trestného konania vychádzajú v zásade z kritérií stanovených ESLP v rámci rozhodovacej činnosti o tejto otázke. Uvedené konštatoval Ústavný súd SR aj v náleze sp. zn. I. ÚS 183/2013-34 z 19. 6. 2013, keď okrem iného konštatoval, že „Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).“ Rovnako tak vo svojom uznesení sp. zn. III. ÚS 74/2013-11 z 5. 2. 2013 Ústavný súd SR konštatoval, že „Pojem „právo na prerokovanie“ sa totiž spája s vyjadrením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a pojem „právo na prejednanie jeho záležitosti“ zase s právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tieto práva sa však vzťahujú na primeranosť dĺžky súdneho konania, nie na jeho výsledok, s ktorým je sťažovateľ pravdepodobne nespokojný.“

Vo vzťahu k právu na prejednanie veci v primeranej lehote sa v praxi vyskytla aj otázka riešenia kompenzácií za jeho porušenie v prípade trestných konaní.⁶³ V tejto veci

⁵⁶ Pozri rozsudok ESLP vo veci *Javor a Javorová proti Slovenskej republike* z 15. 9. 2015.

⁵⁷ Pozri rozsudok ESLP vo veci *Scopelliti proti Taliansku* z 23. 11. 1993.

⁵⁸ Pozri rozsudok ESLP vo veci *Eckle proti Nemecku* z 15. 7. 1982

⁵⁹ ZÁHORA, J. 2014, ref. 21, s. 247

⁶⁰ Pozri rozsudok ESLP vo veci *Proszak proti Poľsku*, 16. 12. 1997

⁶¹ Pozri rozsudok ESLP vo veci *Bullen a Soneji proti Spojenému kráľovstvu* z 8. 1. 2009.

⁶² Pozri rozsudok ESLP *Portington proti Grécku* z 23. 9. 1998.

⁶³ Pozri napr. PECNÍKOVÁ, M. Zastavenie trestného konania, zníženie trestu v dôsledku prieťahov v konaní. In: *Justičná revue*. 2003, Roč. 55, č. 5, s. 554 – 566, ISSN 1335-6461, BARNETOVÁ, D. K otázke neprimeranosti dĺžky trestného řízení a prostředkům nápravy, zejména s přihlédnutím k judikatuře ESLP. In: *Bulletin-advokacie.cz* [on-line], publikované 20. 6. 2013, [cit. 06.09.2020], ZÁHORA, J. Nepeňažné prostriedky nápravy neprimeranej dĺžky trestného konania. In: *Justičná revue*. 2014, Roč. 66, č. 6 - 7, s. 783 – 804, ISSN 1335-6461, ZÁHORA, J. 2014, ref. 8, s. 242 – 284, KOUDELKA, Z. Průtahy trestního stíhání a abolice. In: *Trestní právo*. 2015, Roč.19, č. 4, s. 22 - 29, ISSN 1211-2860, REPA, O. Prieťahy v trestnom

sa vyjadril jednoznačne Najvyšší súd SR, ktorý konštatoval, že „porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote je bezpochyby významným zásahom do princípov zaručujúcich právo na spravodlivý proces. Súčasne je však nutné konštatovať, že porušenie tohto práva samo o sebe nezakladá neprípustnosť trestného stíhania. ... Najvyšší súd Slovenskej republiky navyše považuje za potrebné zdôrazniť, že namietaný čl. 6 ods. 1 Dohovoru vôbec nestanovuje žiadnu výslovnú sankciu, ktorou by stíhal porušenie práva na spravodlivý proces, ktoré je v tomto článku zakotvené a pod ktorým je uvedený celý rad čiastkových práv a slobôd, ktorého súčasťou je i právo na rozhodnutie v primeranej lehote. Dĺžka konania, ktorá s prihliadnutím na obťažnosť veci, postoj obvineného k trestnému stíhaniu a procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu výrazne a neprimerane presahuje dĺžku konania v porovnateľných veciach je takou okolnosťou prípadu, ktorá môže odôvodniť pri ukladaní trestu použitie mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia podľa § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (teraz § 39 ods. 1 Tr. zák.) a uloženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom.“⁶⁴ Obdobné stanovisko zaujal aj Ústavní soud ČR.⁶⁵

Kritériami ustálenými rozhodovacou činnosťou EŠLP a akceptovanými vnútroštátnymi súdmi SR aj ČR pri hodnotení primeranosti lehoty trestného konania konkrétne sú:

- 1) *zložitost' daného prípadu (právna aj skutková),*
- 2) *správanie sťažovateľa (obvineného),*
- 3) *postup (správanie) príslušných orgánov štátu a*
- 4) *význam predmetu konania pre sťažovateľa* (teda, čo je v hre pre sťažovateľa - obvineného).⁶⁶

Z rozhodnutí EŠLP možno k týmto základným štyrom kritériám priradiť aj **piate**, a to kritérium počtu stupňov, na ktorých bola predmetná vec na vnútroštátnej úrovni prejedávaná.⁶⁷ Uvedené kritéria však musia byť posudzované vo svetle konkrétnych okolností posudzovaného prípadu.⁶⁸

Pre úplnosť veci treba konštatovať, že Ústavný súd SR definoval za základné kritériá pre posudzovanie dodržania práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov tri základné kritériá (vychádzajúc z judikatúry EŠLP):

- a) *povahu konania, teda právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje,*
- b) *správanie účastníka konania (obvineného) a*
- c) *spôsob, akým súd vo veci postupoval.*⁶⁹

Primeraná lehota (rýchlosť) konania (najmä trestného) nie je predmetom skúmania len v našom právnom prostredí, ale aj v systéme *common law*, ktorý je miestom pôvodu práva

konaní a ich kompenzácia. In: *Právne listy* [online], publikované 28. 2. 2017. Dostupné [online] z: <<http://www.pravnelisty.sk/clanky/a542-prietahy-v-trestnom-konani-a-ich-kompenzacia>> [cit. 01.09.2020].

⁶⁴ Pozri R 10/2011 vrátane odôvodnenia

⁶⁵ Pozri nález Ústavního soudu ČR sp. zn. I.ÚS 554/04 z 31.03.2005 publikovaný ako N 67/36 SbNU 707.

⁶⁶ Pozri napr. rozsudky EŠLP *Buchholz proti Nemecku* zo 6. 5. 1981, *Süßmann proti Nemecku* zo 16. 9. 1996, *Frydlender proti Francúzsku* z 27. 6. 2000, *McFarlane proti Írsku* z 10. 9. 2010, *Idalov proti Rusku* z 22. 5. 2012.

⁶⁷ K tomu pozri napr. BARNETOVÁ, D. 2013, ref. 63, HENZELIN, H. a RORDORF, H. 2014, ref. 10, s. 91.

⁶⁸ MUSIL, J. 2010, ref. 4, s. 25.

⁶⁹ Pozri okrem iných nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 25/95 z 25.10.1995, nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 102/10-31 z 22. 6. 2010, nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 69/2011-2 z 3. 5. 2011, nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 183/2013-34 z 19. 6. 2013

na „primeranú rýchlosť konania“.⁷⁰ Z hľadiska Najvyššieho súdu USA je hodnotenie primeranej lehoty trestného konania, a s tým spojených prieťahov v trestnom konaní, v podstate založené na skúmaní obdobných kritérií ako je tomu v prípade ich posudzovania zo strany ESLP alebo vnútroštátnych súdov SR či ČR.⁷¹ Navyše, v tomto prípade zákonodarca reagoval aj prijatím už spomínaného Speedy Trial Act of 1974 určujúceho lehoty na vykonanie kľúčových úkonov (rozhodnutí) trestného konania vo vzťahu k obvinenému (podozrivému) v prípade federálnej jurisdikcie. Podľa Najvyššieho súdu USA, posúdenie toho, či obžalovaný bol poškodený na svojich právach z dôvodu nedostatočnej rýchlosti procesu (trial), je založené na vyváženom teste štyroch faktorov:

- 1) dĺžky prieťahov,
- 2) dôvodu prieťahov,
- 3) uplatňovanie práv obžalovaným a
- 4) významu ujmy pre obžalovaného.⁷²

Otázkou je, kto koho inšpiroval pri ustálení spôsobu a kritérií hodnotenia primeranosti lehoty (rýchlosti) konania, či Najvyšší súd USA ESLP alebo naopak. Vzhľadom na pôvod práva na rýchlosť konania v systéme *common law*, sa domnievame, že ESLP sa pri tvorbe kritérií inšpiroval rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu USA. V našej práci sme sa však zapodievali kritériami posudzovania primeranosti dĺžky trestného konania, tak ako boli ustálené a definované ESLP a akceptované vnútroštátnymi súdmi SR, ale aj ČR. V stručnosti v ďalšom texte rozoberáme a poukazujeme na to, ako pristupuje k hodnoteniu jednotlivých kritérií ESLP, resp. Ústavný súd SR, Najvyšší súd SR, ale aj prípadne Ústavní soud ČR a Nejvyšší soud ČR.

4.1 Povaha konania

Pri hodnotení povahy konania súdy berú do úvahy zložitost' konania, a to ako skutkovú, tak aj právnu. Právna zložitost' konania môže vyplývať zo zložitosti riešených právnych otázok a z procesnej zložitosti samotného konania.⁷³ Podľa Ústavného súdu SR, vyjadreného v náleze sp. zn. II.ÚS 25/95 z 25. 10. 1995 „základnými kritériami pre hodnotenie veci ako zložitej, je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci. ... Z hľadiska druhého hodnotiaceho kritéria, teda z hľadiska právnej úpravy relevantnej pre rozhodnutie veci, v právnej teórii a filozofii práva sa za zložité pokladajú tie veci, ktoré samostatne alebo kumulatívne: a) vyžadujú, aby na ten istý súbor faktov sa aplikovalo viac právnych noriem, b) umožňujú, aby tá istá právna norma nadobudla v interpretácii viac ako jeden význam, c) predpokladajú viazané uváženie, d) predpokladajú

⁷⁰ Pozri napr. LUSKIN, L., M., LUSKIN, C., R. Why So Fast, Why So Slow: Explaining Case Processing Time. In: *Journal of Criminal Law & Criminology*. 1986, Vol. 77, Iss. 2, s. 190 – 214, OSTROM, J., B., HANSON, A., R. 1999, ref. 9

⁷¹ Pozri rozsudok Najvyššieho súdu USA vo veci *Barker v. Wingo*, 407 U.S. 514 (1972) z 22. 6. 1972. Bližšie k tomu pozri aj napr. TRACZ, T. E. Revisiting the Right to a Speedy Trial: Reconciling the Sixth Amendment with the Speedy Trial Act. In: *Capital University Law Review*, 2019, Vol. 47, Iss. 1 s. 1 – 26. Dostupné [online] z: <<https://www.capitallawreview.org/article/7727-revisiting-the-right-to-a-speedy-trial-reconciling-the-sixth-amendment-with-the-speedy-trial-act>>, (citácia z 09.08.2020), OSNOWITZ, S. Demanding a Speedy Trial: Re-Evaluating the Assertion Factor in the *Baker v. Wingo* Test. In: *Case Western Reserve Law Review*, 2016, Vol. 67, Iss. 1, s. 273 – 307. ISSN 0008-7262.

⁷² Pozri rozsudok Najvyššieho súdu USA vo veci *Barker v. Wingo*, 407 U.S. 514 (1972) z 22. 6. 1972.

⁷³ Pozri VITKAUSKAS, D., VIKOV, G. *Protecting the right to a fair trial under the European Convention on Human Rights. A handbook for legal practitioners*. 2nd edition. Strassbourg: Council of Europe, 2017, s. 24. Dostupné [online] z: <file:///C:/Users/ADMINI~1/AppData/Local/Temp/031817GBR_Handbook%20art%206.pdf>, [cit. 28.02.2021]

a umožňujú voľné uváženie. V právnej praxi sa zložité veci prejavujú tak z hľadiska objektívneho práva, ako aj z hľadiska subjektívneho práva vrátane jeho aplikácie v konkrétnej veci. Zložitosť veci v aplikácii práva je možné posúdiť len integráciou oboch hľadísk, tak z hľadiska objektívneho, ako aj subjektívneho práva dôležitého pre rozhodnutie konkrétneho prípadu.“ EŠLP sem radí z hľadiska právnych otázok napr. otázky spojené s riešením rovností zbraní, interpretáciou medzinárodných zmlúv, skúmania súladu ustanovení s ústavou, riešenie otázok jurisdikcie a pod. V prípade procesnej zložitosti ide napr. o skutočnosti spojené so zabezpečovaním a dohľadávaním veľkého množstva dôkazov, vykonávaním právnych pomoci, konaniami s medzinárodným prvkom, riadením konaní s rozsiahlym spisovým materiálom a pod.⁷⁴

Zo strany skutkovej zložitosti pôjde najmä o povahu skutkových zistení, ktoré sa majú v konaní riešiť.⁷⁵ Súdny z tohto hľadiska berú do úvahy najmä potrebu vykonávania znaleckých skúmaní,⁷⁶ výsluchu veľkého počtu svedkov a obvinených,⁷⁷ počtu a povahy skutkov, pre ktoré je obvinený stíhaný, resp. spojenia viacerých vecí na spoločné konanie alebo vzájomného prepojenia konaní,⁷⁸ a pod. Zložitosť prípadu môže niekedy ospravedlňovať dlhé konanie.⁷⁹ Ani právne, či skutkovo náročný spor nesmie, podľa judikatúry, trvať neprimerane dlhú dobu. „Časový horizont toho, kedy sa účastníkovi konania dostáva konečného rozhodnutia vo veci, je neoddeliteľnou súčasťou meradiel celkovej spravodlivosti podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Čím je tento časový horizont dlhší, tým viac sa rozostrejú kontúry spravodlivosti ako v očiach dotknutých účastníkov konania, tak aj vo všeobecnom vnímaní verejnosti a verejnej mienky.“⁸⁰

Na druhej strane, podľa Ústavného súdu SR pri posudzovaní postupu orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní (ale aj súdov v súdnom konaní) nie je úlohou Ústavného súdu nahradzovať ich činnosť a určovať, aký optimálnejší postup v konaní trestná vec obvineného vyžadovala. Úlohou Ústavného súdu je zistiť, či konkrétny postup týchto orgánov nie je z hľadiska naplnenia práva obvineného na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR svojvoľný alebo zjavne neodôvodnený. Za zbytočný prieťah v trestnom konaní možno považovať dobu nečinnosti alebo zjavnej neefektívnej činnosti príslušného orgánu pri napĺňaní účelu Trestného poriadku, predovšetkým požiadavky, aby trestné činy boli náležite zistené.⁸¹ Ak však procesné pochybenia súdov, resp. OČTK nemajú zásadný vplyv na dĺžku konania, tak neznamenajú ani porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.⁸²

⁷⁴ Ibidem s. 24 – 25 vrátane tam uvedenej judikatúry EŠLP.

⁷⁵ Pozri napr. rozsudok EŠLP vo veci *Triggiani proti Taliansku* z 19. 2. 1991.

⁷⁶ Pozri napr. rozsudok EŠLP vo veci *Škodakova proti Českej republike* z 21. 12. 2004.

⁷⁷ Pozri napr. rozsudky EŠLP vo veci *Angelucci proti Taliansku* z 19. 2. 1991, *Andreucci proti Taliansku* z 27. 2. 1992.

⁷⁸ Pozri napr. rozsudky EŠLP vo veci *Diana proti Taliansku* z 27. 2. 1992, *Arap Yalgin d'alší proti Turecku* z 25. 9. 2001.

⁷⁹ Pozri napr. rozsudok EŠLP vo veci *Breinesberger a Wenzelhuemer proti Rakúsku* z 27. 11. 2012.

⁸⁰ Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 688/2014 z 04.02.2015, obdobne pozri nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I.ÚS 554/04 z 31. 3. 2005 publikovaný ako N 67/36 SbNU 707.

⁸¹ Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 99/02 z 13. 11. 2002.

⁸² Pozri Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 204/03 z 5. 5. 2004.

4.2 Správanie obvineného

Podľa EŠLP iba prietahy konania pripísateľné žalovanému štátu môžu viesť ku konštatovaniu porušenia konania vo vzťahu k požiadavke na primeranú lehotu konania.⁸³ Správanie obvineného je objektívnou skutočnosťou, ktorá nemôže byť pripísaná na vrub štátu a musí byť braná do úvahy pri hodnotení, či konanie trvalo alebo netrvalo primeranú dobu.⁸⁴ Vo vzťahu k správaniu sa obvineného v trestných veciach sa však nevyžaduje jeho aktívna spolupráca s justičnými orgánmi, nakoľko čl. 6 Dohovoru nevyžaduje, aby obvinený z trestného činu spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi na stíhaní voči svojej osobe.⁸⁵ Takisto sa mu nemôže vytýkať to, že v plnej miere využil všetky právne prostriedky a možnosti dostupné podľa vnútroštátneho práva pre svoju obranu.⁸⁶ Zároveň však platí, že využitie prostriedkov obvineným nesmie smerovať k snahe vyhýbať sa aplikácii prostriedkov, ktoré právny poriadok ustanovil za účelom skrátenia dĺžky konania,⁸⁷ a to najmä v prípadoch keď nie je možné dôvodne očakávať, že použitie takýchto prostriedkov bude efektívne, alebo sa javia neadekvátne, prípadne by dokonca mohli mať brzdiaci efekt.⁸⁸

„Správanie účastníka konania môže súd zbaviť zodpovednosti za prietahy v konaní, len ak dôsledkom správania účastníka je spomalenie postupu konania. Pasívne správanie účastníka, jeho spoľahnutie sa na správnosť postupu sudcu nie je okolnosťou, ktorou možno ospravedlniť nečinnosť alebo neprimerane zdĺhavý postup sudcu. Okrem toho, prietahy v konaní, ktoré možno pripísať správaniu účastníka konania, nevylučujú zodpovednosť štátu za to, že o právach účastníka konania sa rozhoduje dlhšie, než je primerané podľa povahy veci, ak ide o zbytočný prietah zapríčinený nečinnosťou súdu.“⁸⁹

Z hľadiska konaní pričítateľných správaniu obvineného v trestnom konaní pôjde najmä o obštrukcie zo strany obvineného a jeho obhajcov smerujúce k snahe o predlžovanie konania, a tým oddiaľovanie vydania konečného rozhodnutia vo veci. Takýmito konaniami budú napr. útek a iné vyhýbanie sa trestnému stíhaniu, časté zmeny obhajcu, podávanie celkom bezdôvodných návrhov na odňatie a prikázanie veci inému OČTK alebo súdu, bezdôvodné a opakované námietky zaujatosti, podávanie nedôvodných návrhov na doplnenie dokazovania, nepreberanie pošty, podávanie opravných prostriedkov bez odôvodnenia a ich následne opakované dopĺňanie, nespolupráca pri vykonávaní úkonov, podávanie bezdôvodných opravných prostriedkov (napr. proti rozhodnutia, kde nie je prípustný), ale aj držanie hladovky obvineným, či jeho sebapoškodzovanie alebo účelové deklarovanie práceneschopnosti.⁹⁰

4.3 Postup (správanie sa) príslušných orgánov štátu

Pri hodnotení správania orgánov štátu berie EŠLP do úvahy nie len správanie sa (konanie) justičných autorít, teda v našom prípade OČTK a súdov, ale aj iné orgány štátu (napr. zákonodarné), ktoré sú účastníkmi konania, buď ako strany alebo v inej funkcii

⁸³ Pozri rozsudky EŠLP vo veci *Kryuk proti Rusku* z 13. 12. 2011, *Serrano Contreras proti Španielsku* z 20. 3. 2012, *Idalov proti Rusku* (Veľká komora) z 22. 5. 2012.

⁸⁴ Pozri rozsudok EŠLP vo veci *Eckle proti Nemecku* z 15. 7. 1982.

⁸⁵ Pozri rozsudok EŠLP vo veci *Yağcı a Sargın proti Turecku* z 8. 6. 1995.

⁸⁶ Pozri rozsudky EŠLP vo veciach *Eckle proti Nemecku* z 15.07.1982, *Barfuss proti Českej republike* z 31. 7. 2000.

⁸⁷ Pozri napr. rozsudok EŠLP vo veci *Uni.n Alimentaria Sanders S.A. proti Španielsku* z 7. 7. 1989.

⁸⁸ Pozri napr. rozsudky EŠLP vo veciach *Muti proti Taliansku* z 23. 3. 1994, *Guincho proti Portugalsku* z 10. 7. 1984, *H. proti Spojenému kráľovstvu* z 8. 7. 1987.

⁸⁹ Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 25/95 z 25. 10. 1995.

⁹⁰ K prehľadu rozsudkov EŠLP vo vzťahu k správaniu obvineného pozri napr. ROAGNA, I., 2018, ref. 10, s. 32 – 33.

(postavení).⁹¹ Predovšetkým štát nesie zodpovednosť za prietahy spôsobené jeho orgánmi, ktoré sa akýmkoľvek spôsobom zúčastnili na konaní, teda nielen za prietahy spôsobené orgánmi, ktoré trestné konanie vedú, ale aj za prietahy spôsobené orgánmi, ktoré štát zastupujú ako účastníka konania, podávajúcimi znalecké posudky alebo poskytujú inú súčinnosť pri dokazovaní. Štát môže byť zodpovedný aj za okolnosti spomaľujúce konanie, ktoré sa z hľadiska súdu alebo iných orgánov, ktoré vedú konanie, javia ako objektívne príčiny. Pôjde najmä o preťaženosť súdov a OČTK v dôsledku veľkého nápadu vecí, o problémy vyplývajúce zo zmeny politickej, hospodárskej alebo spoločenskej situácie, o štrukturálne problémy konania, o jeho ťažkopádnosť, preformalizovanosť, a pod. Zásadne sa však štát nemôže zbaviť zodpovednosti za prietahy spôsobené nevhodnou komplikovanosťou procesu, nedostatkami svojho právneho systému alebo nedostatkami v koordinácii činnosti svojich rôznych orgánov. Článok 6 ods. 1 Dohovoru totiž podľa ESLP ukladá zmluvným štátom povinnosť organizovať ich právny systém takým spôsobom, aby súdy mohli vyhovieť každej požiadavke vrátane povinnosti prerokovať každý prípad v primeranej lehote.⁹²

Ústavní soud ČR v tomto smere konštatoval, že „*je věcí státu, aby organizoval své soudnictví tak, aby principy soudnictví zakotvené v Listině (pozn. Listina základních práva a slobód) a Úmluvě (pozn. Dohovore) byly respektovány, přičemž případné nedostatky v tomto směru nemohou jít k tíži jednotlivce, který od soudu právem očekává ochranu svých práv v přiměřené době. Přitom pro řešení této otázky není rozhodující, zda je zvlášť nazírána jurisdikční a správní složka soudní. Jinými slovy, pro posuzování průtahů v řízení a nepřiměřené délky řízení není rozhodující, zda jsou případné průtahy způsobovány subjektivním faktorem stojícím na straně obecného soudu (tedy například liknavým jednáním rozhodujícího soudce) či objektivním faktorem spočívajícím v množství napadlých věcí, v právní úpravě organizace soudnictví, či v nedostatečném administrativním a technickém zázemí obecných soudů.*“⁹³

Ústavný súd SR k tomu dodáva, že „*nielen nečinnosť, ale aj nesústreďená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol.*“⁹⁴

Vnútroštátnym súdom preto pripadá osobitná povinnosť zabezpečiť, aby všetci tí, ktorí majú úlohu v trestnom konaní, vyvinuli čo najväčšie úsilie a vyhli sa akýmkoľvek nepotrebným prietahom. Na druhej strane, pre konštatovanie porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru musia mať prietahy, ktoré je možné pričítať orgánom štátu aj zároveň signifikantne nepriaznivý vplyv na dĺžku konania. Len samotné nedodržanie lehoty stanovenej vnútroštátnym právnym poriadkom nezakladá samo o sebe porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.⁹⁵

Medzi prietahy, ktoré podľa ESLP môžu byť pripísané štátu v trestných konaniach patria napr. postupovanie prípadov medzi súdmi, vyšetrovacími orgánmi, chybné predvolania svedkov, oneskorené predvolávanie svedkov, zdĺhavé vypracovávanie znaleckých posudkov, oneskorené podania prokurátora, oneskorené vykonávanie úkonov v prípravnom konaní, dlhé

⁹¹ Pozri rozsudok ESLP vo veci *Moreira de Azevedo proti Portugalsku* z 23. 10. 1990.

⁹² ZÁHORA, J. 2014, ref. 8, s. 249.

⁹³ Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. IV.ÚS 392/05 z 30. 11. 2005, obdobne nález Ústavního soudu ČR sp. zn. I.ÚS 1822/14 z 9. 4. 2015.

⁹⁴ Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 438/2015-59 z 13. 9. 2016.

⁹⁵ Pozri HENZELIN, H. a RORDORF, H., 2014, ref. 10, s. 91.

obdobia medzi jednotlivými hlavnými pojednávaniami, oneskorené oznámenie rozsudku obžalovanému, pomalé prejedanie odvolaní a pod.⁹⁶

4.4 Význam predmetu konania pre obvineného

Význam predmetu konania pre osobu v prípade trestných vecí je daný už samotnou povahou trestného konania ako prostriedku *ultima ratio* pri riešení najzávažnejších porušení, resp. narušení spoločenských vzťahov. Uvedené platí, tak vo vzťahu k obvinenému, ako aj poškodenému. „*Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie ako doba konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania pre obvineného (obmedzenie práv a slobôd, vplyv na povesť, postavenie v zamestnaní a pod. (napr. rozsudok ESLP vo veci Bagetta v. Taliansko z 25. júna 1987)).*“⁹⁷ ESLP zdôrazňuje vo svojej rozhodovacej činnosti, že cieľom článku 6 ods. 1 Dohovoru v trestných veciach je zabrániť tomu, aby obvinená osoba zostala v neistote týkajúcej sa výsledku konania príliš dlhý čas, pričom treba mať na pamäti najmä skutočnosť, že takejto osobe hrozí odsúdenie za trestný čin.⁹⁸

Osobitnú pozornosť si vyžaduje konanie, ak je obvinený vo väzbe. V takom prípade sa žiada, aby konanie bolo osobitne rýchle. V tomto prípade sa však rýchlosť konania ESLP posudzuje z hľadiska k čl. 5 ods. 3 Dohovoru a nie čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Ak bol obvinený v priebehu konania prepustený na slobodu, len zvyšok konania sa posudzuje podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

4.5 Počet súdnych stupňov konania

Počet stupňov a inštancií na a pred ktorými trestné konanie prebiehalo, ako kritérium hodnotenia primeranosti lehoty, ESLP zvyčajne neoznačuje, avšak ho pri hodnotení veci zohľadňuje. ESLP totiž k informácii o tom, koľko konanie trvalo pridáva aj informáciu na koľkých úrovniach trestné konanie prebiehalo, resp. koľko vnútroštátnych súdnych inštancií sa vecou zaoberalo pred predložením veci ESLP. Čím viac úrovní a inštancií, tým dôvodnejšia je dlhšia lehota konania.

5. Vymedzenie primeranej lehoty konania na základe judikatúry ESLP

V záverečných častiach sa pokúsime vymedziť určité exaktné, aj keď len orientačné, časové hranice trestného konania vo vzťahu k primeranosti jeho dĺžky (rýchlosti).

Z hľadiska analýzy a snahy o určenie doby primeranej lehoty v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru je zaujímavým príspevok autorov Henzelin a Rordorf⁹⁹, ktorí sa pokúsili na základe rozboru rozhodnutí ESLP z roku 2012 vymedziť hranice primeranej lehoty (doby trvania) konania z hľadiska jej posudzovania ESLP.

Podľa týchto autorov ESLP konštatuje neporušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru z hľadiska práva na prejedanie veci v primeranej lehote, v prípade ak konanie trvá **menej ako 3 roky**.

V prípade, ak trestné konanie trvá **medzi 3 až 5 rokmi** na viac ako jednom stupni, nekonštatuje ESLP zvyčajne porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru k primeranej lehote konania,

⁹⁶ Bližšie k možným štátu pričítateľným dôvodom prieťahov a judikatúre ESLP v tomto smere pozri ROAGNA, I., 2018, ref. 10, s. 36 – 39.

⁹⁷ Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 183/2013-34 z 19.06.2013, rovnako nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 184/2010-28 z 17. 6. 2010.

⁹⁸ Pozri napr. rozsudok Veľkej komory ESLP vo veci *McFarlane proti Írsku* z 10. 9. 2010.

⁹⁹ HENZELIN, H. a RORDORF, H. 2014, ref. 10, s. 78 – 109.

okrem prípadov keď prieťahy v konaní je možné pričítať štátu a jeho orgánom alebo osoba je vo väzbe.

Ak konanie trvá **viac ako 5 rokov** nepovažuje ESLP v zásade dĺžku takéhoto konania za primeranú, ak orgány štátu nepreukážu, že vo veci konali s dostatočnou starostlivosťou a prieťahy v konaní možno pričítať obvinenému, prípadne išlo o zvlášť zložitý prípad alebo vec bola prejednávaná na niekoľkých úrovniach.

Pri konaniach trvajúcich **viac ako 7 rokov** ESLP takmer vždy konštatuje porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote.

Toto rozdelenie je možné, podľa nás, analogicky vztiahnuť aj na rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu SR, nakoľko tento pri posudzovaní porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, akcentuje, akceptuje a preberá práve rozhodovaciu činnosť ESLP vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ako sme už skôr konštatovali.

Samozrejme, platí, že celkové hodnotenie primeranosti dĺžky konania sa posudzuje vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu a aj preto je možné nájsť v prípade rozhodnutí ESLP výnimky z tohto vymedzenia, a to ako na jednu, tak aj na druhú stranu. V niektorých prípadoch ESLP konštatuje porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote v prípade trestných konaní, ktoré trvali menej ako 3 roky, na druhej strane, výnimočne nekonštatuje porušenie tohto práva v prípade trestných konaní trvajúcich viac ako 7 rokov.

Napríklad vo veci *Van Pelt proti Francúzsku*¹⁰⁰ trvalo trestné konanie 8 rokov, 8 mesiacov a 20 dní. Vzhľadom na to, že išlo o prípad medzinárodného organizovaného zločinu so zapojením viacerých osôb žijúcich v rôznych štátoch, kedy bolo potrebné úkony vykonávať aj cestou právnej pomoci, dospel ESLP k záveru, že nedošlo k porušeniu ustanovení Dohovoru. V tomto prípade k dĺžke konania prispel podľa ESLP navyše aj samotný sťažovateľ.

Na druhej strane, v prípade niektorých konaní trvajúcich okolo 3 rokov konštatoval ESLP porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru z dôvodu prieťahov zo strany príslušných justičných orgánov štátov.¹⁰¹

Toto vymedzenie primeraných lehôt v zásade zodpovedá našim úvahám prezentovaným v časti práce týkajúcej sa možnosti určenia primeranej lehoty trestného konania na základe lehôt trvania väzby.

6. K možnosti určenia primeranej lehoty trestného konania na základe lehôt trvania väzby

Z ustanovení Trestného poriadku (a aj Trestného rádu) možno, podľa nášho názoru, vyvodit' ešte jedno možné a univerzálnejšie kritérium posudzovania primeranosti dĺžky trestného konania, ktoré vychádza z lehôt stanovených pre trvanie väzby. Z ustanovení Trestného poriadku ako aj Trestného rádu týkajúcich sa trvania väzby je zrejmé, že väzba môže trvať len nevyhnutný čas (porovnaj § 76 ods. 1 TP a § 72a odst. 1 TŘ) a väzobné veci sa musia vybavovať prednostne a urýchlene (porovnaj § 2 ods. 6 TP a § 2 odst. 4 TŘ). Väzba predstavuje, po treste odňatia slobody, zrejme najzávažnejší zásah do základných práv a slobôd, ktorý je možné aplikovať v trestnom konaní. Nakoľko väzba ako zaist'ovací inštitút nie je dôsledkom vyslovenia viny za spáchanie trestného činu (ako je tomu v prípade trestu),

¹⁰⁰ Rozsudok ESLP vo veci *Van Pelt proti Francúzsku* z 23. 5. 2000.

¹⁰¹ Pozri rozsudky ESLP vo veci *Bunkate proti Holandsku* z 26. 5. 1993 (konanie trvalo 2 roky a 10 mesiacov), *Matwiejczuk proti Poľsku* z 2. 12. 2003 (konanie trvalo 3 roky a 2 mesiace) alebo *Barfuss proti Českej republike* z 31. 7. 2000 (trestné konanie trvalo 3 roky 10 mesiacov a 7 dní).

zákonodarca stanovil pre jej trvanie striktné lehoty, ktoré majú ústavnoprávny základ (pozri čl. 17 ods. 5 Ústavy SR alebo čl. 8 ods. 5 LZPS). Súčasne platí, že inštitút väzby možno uplatniť podľa Trestného poriadku len po vznesení obvinenia, teda nie v trestnom stíhaní tzv. vo veci. Podľa Trestného rádu je možné väzbu uplatniť len po začatí trestného stíhania podľa § 160 TŘ. V prípade Slovenskej republiky je základná lehota väzby podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku pre prípravné konanie stanovená na dobu 7 mesiacov, a to bez ohľadu na to, či ide o prečin, zločin alebo obzvlášť závažný zločin. O rovnakú lehotu je možné následne väzbu predĺžiť.¹⁰² Táto lehota je zároveň aj maximálnou lehotou trvania väzby v prípravnom konaní v prípade konania o skutku obvineného, ktorý je prečinom.¹⁰³ V prípade konania o zločine je maximálna doba trvania väzby v prípravnom konaní 19 mesiacov a v prípade obzvlášť závažných zločinov je to 25 mesiacov.¹⁰⁴ V Českej republike je vychádzajúc z § 72 odst. 1 TŘ základnou lehotou, lehota 3 mesiace, pričom prípravné konanie o prečine môže trvať maximálne 4 mesiace.¹⁰⁵ V prípade trestného stíhania o zločine môže prípravné konanie trvať maximálne 8 mesiacov,¹⁰⁶ v prípade trestného stíhania o zvlášť závažnom zločine ide o lehotu 12 mesiacov.¹⁰⁷ Ak ide o trestné stíhanie o zvlášť závažnom zločine, pre ktorý dovoľuje Trestní zákonník uložiť výnimočný trest, je maximálnou lehotou väzby v prípravnom konaní lehota 16 mesiacov.¹⁰⁸

Z hľadiska súdnej časti trestného konania podľa slovenského trestného poriadku je lehota trvania väzby daná vo vzťahu k maximálnej možnej dobe väzby v trestnom konaní so zohľadnením doby trvania väzby v prípravnom konaní. Maximálne teda môže väzba v súdnej časti trestného konania (za predpokladu, že neexistovala v prípravnom konaní) trvať u prečinov 12 mesiacov, u zločinov 36 mesiacov a u obzvlášť závažných zločinov 48 mesiacov. Ak sa vedie trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie alebo pre trestné činy terorizmu a sú splnené ďalšie podmienky ustanovené § 76a Trestného poriadku, môže lehota väzby v takomto prípade trvať v súdnom konaní (ak väzba nezačala už v prípravnom konaní) až 60 mesiacov.

V prípade trestného stíhania v Českej republike, podľa Trestného rádu, sú maximálne lehoty väzby stanovené v § 72a odst. 1 písm. a) až d) Trestného rádu diferencovane podľa závažnosti (druhu) trestného činu, pričom na súdnu časť trestného konania pripadajú dve tretiny z uvedených lehôt, teda 8, 16, 24 a 32 mesiacov. Tieto lehoty sú maximálnymi lehotami súdnej časti trestného konania.

Predpokladom dosiahnutia týchto zákonom maximálne stanovených lehôt trvania väzby, je predlžovanie väzby v zmysle § 76 ods. 2 a ods. 3 Trestného poriadku, prípadne aj v spojení s § 76a Trestného poriadku, resp. v Českej republike podľa § 71 odst. 1 TŘ. Keď si porovnáme ustanovenia týkajúce sa dôvodov na predlžovanie väzby ustanovených TP a TŘ zistíme, že tieto sú veľmi podobné kritériám, na základe ktorých súdy, či už Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „SR“), Českej republiky (ďalej aj „ČR“) alebo ESLP posudzujú primeranú dĺžku trestného konania. Predpokladmi pre predĺženie lehoty väzby sú totiž:

- a) včasné podanie návrhu na predĺženie lehoty väzby,
- b) neuplynutie TP, resp. TŘ maximálne stanovených lehôt väzby,

¹⁰² Pozri § 76 ods. 3 Trestného poriadku.

¹⁰³ Pozri § 76 ods. 7 Trestného poriadku.

¹⁰⁴ Pozri § 76 ods. 7 Trestného poriadku.

¹⁰⁵ Pozri § 72a odst. 2 Trestného rádu v spojení s § 72a odst. 1 písm. a) Trestného rádu.

¹⁰⁶ Pozri § 72a odst. 2 Trestného rádu v spojení s § 72a odst. 1 písm. b) Trestného rádu.

¹⁰⁷ Pozri § 72a odst. 2 Trestného rádu v spojení s § 72a odst. 1 písm. c) Trestného rádu.

¹⁰⁸ Pozri § 72a odst. 2 Trestného rádu v spojení s § 72a odst. 1 písm. d) Trestného rádu.

- c) trvanie dôvodov väzby,
- d) nemožnosť skončiť pre trestné stíhanie v pôvodnej lehote väzby, a to pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov,
- e) hrozba, že prepustením obvineného na slobodu bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania a
- f) prednostné a urýchlené konanie vo väzobných veciach (§ 2 ods. 6 TP, resp. § 2 odst. 4 TR),

Trvanie dôvodov väzby možno do značnej miery stotožniť s kritériom „*správania sa obvineného (sťažovateľa)*“, keď najmä zo správania obvineného a okolností vzťahujúcich sa k jeho osobe je dedukovaná dôvodná obava z konaní uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného poriadku. Uvedené je zrejmé aj zo samotného návetia § 71 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré uvádza, že „...*sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava ...*“.

Nemožnosť skončiť trestné stíhanie, a to pre obtiažnosť veci alebo z iných vážnych dôvodov možno subsumovať v prípade obtiažnosti veci pod kritérium „*zložitosti daného prípadu*“, a v prípade iných závažných dôvodov pod kritérium „*správanie sa obvineného*“. V zmysle judikatúry Najvyššieho súdu SR obtiažnosť veci spočíva v zložitosti, komplikovanosti, a tým aj v časovej náročnosti náležitého zistenia skutkového stavu veci, v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. Inými závažnými dôvodmi „*treba rozumieť dôvody spočívajúce mimo procesnej aktivity (činnosti) súdu alebo iných orgánov činných v trestnom konaní. Pôjde napr. o dlhšiu chorobu sudcu alebo člena senátu, resp. iného orgánu činného v trestnom konaní, predlžovanie konania v dôsledku sebaopoškodzovania sa obvineného, jeho opakované neúspešné námietky zaujatosti úradných osôb, neodôvodnené výmeny obhajcov a pod. Medzi tieto dôvody, ale nepatrí nečinnosť alebo zdĺhavé konanie súdu alebo iného orgánu činného v trestnom konaní, a to ani vtedy, ak tieto sú preťažené, napr. počtom došlých vecí.*“¹⁰⁹

Čo sa týka „*postupu (správania) príslušných orgánov štátu*“, ako kritéria uplatňovaného ESLP, to sa prekrýva s povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdov postupovať vo väzobných veciach prednostne a urýchlene.

V prípade kritéria „*čo je v hre pre obvineného*“ je zrejmé jeho naplnenie už zo samotnej podstaty inštitútu väzby.

Na základe vyššie uvedeného máme zato, že lehoty stanovené pre maximálne trvanie väzby, odstupňované v závislosti od druhu trestného činu, poskytujú vhodný návod pre posudzovanie primeranej lehoty trvania trestného konania, a to najmä od momentu vznesenia obvinenia konkrétnej osobe. Samozrejme, je potrebné posudzovať každý prípad individuálne, ale najmä vo vzťahu k zložitejším prípadom si môžeme dovoliť tvrdiť, že orientačne primeraná lehota na prejednanie veci v trestnom konaní bude zachovaná v prípade trestných stíhaní vedených voči konkrétnej osobe podľa slovenského Trestného poriadku u:

- prečinov, ak trestné konanie od vznesenia obvinenia trvalo do 12 mesiacov (1 rok),
- zločinov, ak trestné konanie od vznesenia obvinenia trvalo do 36 mesiacov (3 roky),
- obzvlášť závažných zločinov, ak trestné konanie od vznesenia obvinenia trvalo do 48 mesiacov (4 roky),

¹⁰⁹ Pozri R 24/1999.

- obzvlášť závažných zločinov, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie alebo pre trestné činy terorizmu, ak trestné konanie od vznesenia obvinenia trvalo do 60 mesiacov (5 rokov).

V prípade trestného stíhania v Českej republike budú tieto lehoty trvania trestného stíhania vychádzať z ustanovenia § 72a odst. 1 TR a budú primerané u:

- prečinov, ak trestné stíhanie trvalo do 12 mesiacov (1 rok),
- zločinov, ak trestné stíhanie trvalo do 24 mesiacov (2 roky),
- zvlášť závažných zločinov, ak trestné stíhanie trvalo do 36 mesiacov (3 roky),
- zvlášť závažných zločinov, za ktoré možno uložiť výnimočný trest, ak trestné stíhanie trvalo do 48 mesiacov (4 roky).

Takto stanovené časové rámce môžu byť orientačným kritériom pre súdnu prax, resp. prax OČTK, pre posúdenie kedy už v trestnom konaní hrozí porušovanie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote a je potrebné vo veci konať urýchlene, aby nedochádzalo k porušovaniu práv obvineného, resp. strán konania. Takto nastavené kritériá zodpovedajú aj výsledkom analýzy autorov Henzelin a Rordorf, ktorá bola prezentovaná vyššie, vo vzťahu k rozhodovacej činnosti ESLP, a teda ich dodržiavanie by malo zabezpečiť nepostihovanie Slovenskej republiky alebo Českej republiky zo strany ESLP za porušovanie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote.

Záver

Touto prácou sme sa snažili v čo najširšej miere prezentovať, rozobrať a analyzovať problematiku rýchlosti trestného konania a s ňou spojenú primeranú dobu trvania trestného konania. Využívali sme pri tom komparáciu ustanovení najmä Trestného poriadku SR a Trestného rádu ČR, a to aj ich zasadením do kontextu medzinárodných právnych predpisov. V práci sme sa osobitne zamerali na limity a kritériá hodnotenia doby trvania trestného konania, teda jeho rýchlosti, ako z hľadiska jeho úpravy *de lege lata*, ale aj z pohľadu nazerania na problematiku primeranej lehoty trestného konania zo strany ako vnútroštátnych súdov, tak aj ESLP, prípadne Najvyššieho súdu USA.

Cieľom a záverom práce bola snaha na podklade analýzy ustanovení týkajúcich sa rýchlosti trestného konania, ako aj analýzy posudzovania rýchlosti trestného konania zo strany súdov SR a ČR ako ESLP, predstaviť možné orientačné časové kritériá pre posúdenie toho, kedy a za akých podmienok možno podľa dĺžky trestného konania toto hodnotiť ako primerané. Týmto orientačným kritériom sú lehoty stanovené pre trvanie väzby odstupňované podľa jednotlivých druhov trestných činov. Tieto kritériá môžu napomôcť aj praxi OČTK, ako aj súdnej praxi, najmä pri posudzovaní plynulosti a efektívnosti vykonávania trestného konania, tak aby v trestných konaniach nedochádzalo k neodôvodneným priet'ahom a porušovaniu práva na prerokovanie veci v primeranej lehote.

Uvedomujeme si však na druhej strane, že týmto príspevkom sme určite neobsiahli úplne všetky úskalia a problémy spojené s hodnotením rýchlosti trestného konania a stanovením toho, kedy a za akých podmienok je možno trestné konanie hodnotiť ako vykonané v primeranej lehote alebo bez zbytočných priet'ahov, a to aj s ohľadom na rešpektovanie práva na spravodlivé trestné konanie.

Literatúra

- American Bar Association: *ABA Standards for Criminal Justice Third Edition Speedy Trial and Timely Resolution of Criminal Cases*. Washington (USA), 2006, 98 s., ISBN: 1-59031-669-X. Dostupné [online] z: <https://www.americanbar.org/content/dam/aba/publications/criminal_justice_standards/speedy_trial.pdf>
- BARNETOVÁ, D. K otázce nepřiměřené délky trestního řízení a prostředkům nápravy, zejména s přihlédnutím k judikatuře ESLP. In: *Bulletin-advokacie.cz* [on-line], publikované 20. 6. 2013. Dostupné [online] z: <<http://www.bulletin-advokacie.cz/k-otazce>>
- CIBULKA, J. Data: čas od spáchání trestného činu k rozsudku klesl na polovinu. Kauzy Rath či Nečesaný jsou výjimky. In: *iROZHLAS.cz*, 27. 8. 2018, [cit. 30.07.2020]. Dostupné [online] z: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rychlost-justice-data_1808270600_cib>,
- CÍSAŘOVÁ, D., FENYK, J., GRIVNA, T. et al. *Trestní právo procesní*. 5. vydání. Praha: ASPI, 2008, 824 s., ISBN 978-80-7357-348-5
- COUFAL, P. Nad d'alším zrychlením a zefektivněním trestního řízení, In: *Státní zastupitelství*, ISSN 1214-3758, 2009, č. 10, s. 18 – 25
- ČENTĚŠ, J., SAMÁŠ, O., TOMAN, P. Vymožitelnost práva z hlediska trestného práva. In: *Vymožitelnost práva v Slovenskej republike*. Závěrečná štúdia z riešenia projektu APVV-0745-07 „Vymožitelnost práva v Slovenskej republike“, Pezinok: Justičná akadémia Slovenskej republiky, 2010, s. 379 – 478, celkovo 481 s., ISBN 978-80-970207-2-9
- DURLAUF, H. S., NAGIN, S., D. The Deterrent Effect of Imprisonment. In: Cook, P., Ludwig, J., McCrary, J. (eds.) *Controlling Crime: Strategies and Tradeoffs*. Chicago: University of Chicago Press, 2011, s. 43 – 94, ISBN: 0-226-11512-7. Dostupné [online] z: <<https://www.nber.org/chapters/c12078>>
- DUŠEK, L., MONTAG, J. Dopady zkráceného přípravného řízení na délku a výsledky trestního řízení. In: *Trestněprávní revue*. ISSN 1213-5313, 2017, Roč. 16., č. 3, s. 53 – 78.
- DUŠEK, L. Dopady zkráceného přípravného řízení na kriminalitu. In: *Trestněprávní revue*. ISSN 1213-5313, 2014, Roč. 13, č. 1, s. 16 – 22.
- DUŠEK, L. *The Effects of a Simpler Criminal Procedure on Criminal Case Outcomes: Evidence from Czech District-level Data*. Praha: Univerzita Karlova, 2015, CERGE-EI Working Paper č. 528, 36 s., ISBN 978-80-7343-333-8.
- FRYŠTÁK, M. Lze zjišťovat v přípravném řízení skutkový stav věci rychle a jednoduše. In: Zahora, J. (ed.) *Aktuálne problémy prípravného konania trestného*. Praha: Leges, 2014, s. 145 – 156, ISBN 978-80-7502-030-7.
- GRIVNA, T. Zásada rychlosti by neměla převážet nad ostatními zásadami trestního řízení. In: *epravo.cz*, zveřejněné 21. 12. 2015. Dostupné [online] z: <<https://www.epravo.cz/top/efocus/zasada-rychlosti-by-nemela-prevazit-nad-ostatnimi-zasadami-trestniho-rizeni-99963.html>>
- HENZELIN, H., RORDORF, H. When Does the Length of Criminal Proceedings Become Unreasonable According to the European Court Of Human Rights? In: *New Journal of European Criminal Law*. Online ISSN 2399-293X, 2014, Vol. 5, Iss. 1, s. 78 – 109.

- IVOR, J. Rýchlosť trestného konania v súčasnej teórii a praxi. In: Záhora, J. (Ed.) *Primeraná rýchlosť trestného konania – podmienka jeho efektívnosti a ústavnosti*, Zborník príspevkov z celoštátneho seminára s medzinárodnou účasťou konaného dňa 14. mája 2002 na Katedre trestného práva Akadémie Policajného zboru v Bratislave. 1. vyd., Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2002, s. 6 – 10, ISBN 80-8054-246-5.
- JELÍNEK, J. Zásada rychlosti trestního řízení. In: *Kriminalistika*, ISSN 1210-9150, 2003, Roč. XXXVI, č. 1, s. 18 – 29.
- JELÍNEK, J. Zásada rychlosti trestního řízení – bilance a perspektivy. In: *Kriminalistika*, ISSN 1210-9150, 2008, Roč. XXXXI, č. 4, s. 245 – 252.
- KLÁTIK, J. Trestný rozkaz po rekodifikácii a jeho význam pre rýchlosť a efektívnosť trestného konania. In: *Justičná revue*, ISSN 1335-6461, 2006, Roč. 58, č. 12, s. 1816 – 1822.
- KLÁTIK, J. *Zrýchlenie a zhospodárnenie trestného konania*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Právnická fakulta, 2010, 329 s., ISBN 978-80-8083-806-5.
- KOUDELKA, Z. Průtahy trestního stíhání a abolice. In: *Trestní právo*. ISSN 1211-2860, 2015, Roč.19, č. 4, s. 22 – 29.
- KREJČÍ, Z., KLIMUS, F. Neodůvodněné průtahy v trestním řízení jako důsledek nekvalitní organizace práce policejního orgánu. In: *Kriminalistika*. 2013, ISSN 1210-9150, Roč. XXXV., č. 1, s. 22 – 30.
- LUSKIN, L., M., LUSKIN, C., R. Why So Fast, Why So Slow: Explaining Case Processing Time. In: *Journal of Criminal Law & Criminology*. ISSN 0091-4169, 1986, Vol. 77, Iss. 2, s. 190 – 214.
- MOLE, N., HARBY, C. *Právo na spravodlivý proces. Sprievodca na aplikáciu článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach*. Preklad: Ingrid Vaculčíková. Bratislava: Informačná kancelária Rady Európy, 2006, 64 s., ISBN 978-80-89141-10-4.
- MUSIL, J. Cesty vedoucí ke zrychlení trestního řízení. In: Záhora, J. (ed.) *Primeraná rýchlosť trestného konania – podmienka jeho efektívnosti a ústavnosti*, Zborník príspevkov z celoštátneho seminára s medzinárodnou účasťou konaného dňa 14. mája 2002 na Katedre trestného práva Akadémie Policajného zboru v Bratislave. 1. vyd., Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2002, s. 44 – 51, ISBN 80-8054-246-5.
- MUSIL, J. Rychlost trestního řízení. In: *Kriminalistika*, ISSN 1210-9150, 2010, Roč. XXXXII, č. 1, s. 12 – 26.
- MUSIL, S., ZBORNÍK, F. *Analýza účinnosti legislativních úprav I. Systémové aspekty a aktuální východiska*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1995, 61 s. ISBN 80-86008-22-3.
- MUSIL, S. *Modelování účinnosti trestněprávních systémů. Analýza účinnosti legislativních úprav IV*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999, 87 s. ISBN 80-86008-63-0.
- OSNOWITZ, S. Demanding a Speedy Trial: Re-Evaluating the Assertion Factor in the Baker v. Wingo Test. In: *Case Western Reserve Law Review*, ISSN 0008-7262, 2016, Vol. 67, Iss. 1, s. 273 – 307.
- OSTROM, J., B., HANSON, A., R. *Efficiency, Timeliness, and Quality: A New Perspective from Nine State Criminal Trial Courts*. Williamsburg VA (USA): National Center for State Courts, 1999, NCJ 178403, 177 s., ISBN 0-89656-199-2.

- PARTRIDGE, A. *Legislative History of Title I of the Speedy Trial Act of 1974*. Washington: Federal Judicial Centre, 1980, 384 s. Dostupné [online] z: <<https://www.fjc.gov/sites/default/files/2012/LHistSTA.pdf>>
- PAVELKOVÁ, N. Právo na spravodlivý súdny proces. In: EPI Odborné články. epi-2014 [online], publikované 11.11.2014, 6 s.
- PECNÍKOVÁ, M. Zastavenie trestného konania, zníženie trestu v dôsledku priesťahov v konaní. In: *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2003, Roč. 55, č. 5, s. 554 – 566.
- REPA, O. Priesťahy v trestnom konaní a ich kompenzácia. In: *Právne listy*, publikované 28.02.2017. Dostupné [online] z: <<http://www.pravnelisty.sk/clanky/a542-prietahy-v-trestnom-konani-a-ich-kompenzacia>>
- REPÍK, B. *Ludské práva v súdnom konaní*. Bratislava: MANZ 1999, 252 s., ISBN 80-85719-24-X.
- ROAGNA, I. *The right to trial within reasonable time under article 6 ECHR. A practical handbook*. Strassbourg: Council of Europe, 2018, 59 s. Dostupné [online] z: <<https://rm.coe.int/the-right-to-trial-within-reasonable-time-eng/16808e712c>>
- SVATOŠ, R. Hledání cest ke zrychlení trestního řízení zkrácenými formami přípravného řízení trestního v České republice a v Německé republice. In: *Karlovarská právní revue*. ISSN 1801-2193, 2012, Roč. 8, č. 3, s. 115 – 124.
- SZABOVÁ, E. Zásada rychlosti a efektivnosti konania s ohľadom na inštitút väzby. In: JELÍNEK, J. (ed.) *Základní zásady trestního řízení - vůdčí ideje českého trestního procesu*. Praha: Leges, 2016 s. 114 – 129, ISBN 978-80-7502-155-7.
- ŠČERBA, F. Zásada rychlosti řízení versus zásada materiální pravdy. In: JELÍNEK, J. (ed.) *Základní zásady trestního řízení - vůdčí ideje českého trestního procesu*. Praha: Leges, 2016 s. 94 – 102, ISBN 978-80-7502-155-7.
- ŠIDLO, M. Niektoré návrhy na zrýchlenie trestného konania. In: *Justičná revue*, ISSN 1335-6461, 2015, Roč. 67, č. 5, s. 687 – 696.
- ŠIDLO, M. Niektoré návrhy na zrýchlenie trestného konania. (voľné pokračovanie); *Justičná revue*, ISSN 1335-6461, 2015, Roč. 67, č. 10, s. 1202 – 1211.
- TIBITANZLOVÁ, A. Institut narovnání v trestním řízení de lege ferenda a základní zásady trestního řízení. In: JELÍNEK, J. (ed.) *Základní zásady trestního řízení - vůdčí ideje českého trestního procesu*. Praha: Leges, 2016 s. 171 – 181, ISBN 978-80-7502-155-7.
- TRACZ, T. E. Revisiting the Right to a Speedy Trial: Reconciling the Sixth Amendment with the Speedy Trial Act. In: *Capital University Law Review*, ISSN 0198-9693, 2019, Vol. 47, Iss. 1 s. 1 – 26. Dostupné [online] z: <<https://www.capitallawreview.org/article/7727-revisiting-the-right-to-a-speedy-trial-reconciling-the-sixth-amendment-with-the-speedy-trial-act>>
- Ústavný súd SR. Extrémne, opakované zbytočné priesťahy okresných súdov a orgánov činných v trestnom konaní. Košice: Ústavný súd SR, 2013, sp. zn. Spr 594/2013, 17 s. Dostupné [online] z: <https://www.ustavnysud.sk/documents/10182/992260/5_extremne_prietahy_final-1-4.pdf/874ef431-cfb7-4207-92bb-3bde9fb5f278>
- VICHEREK, R. Rychlost trestního řízení soudního v ČR a jeho trendy. In: JELÍNEK, J. (ed.) *Základní zásady trestního řízení - vůdčí ideje českého trestního procesu*. Praha: Leges, 2016, s. 103 – 113, ISBN 978-80-7502-155-7.

VIKTORYOVÁ, J. K zásade rýchlosti vo vyšetrovaní. In: ZÁHORA, J. (ed.) *Primeraná rýchlosť trestného konania – podmienka jeho efektívnosti a ústavnosti*, Zborník príspevkov z celoštátneho seminára s medzinárodnou účasťou konaného dňa 14. mája 2002 na Katedre trestného práva Akadémie Policajného zboru v Bratislave. 1. vyd., Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2002, s. 122 – 140, ISBN 80-8054-246-5.

VITKAUSKAS, D., VIKOV, G. *Protecting the right to a fair trial under the European Convention on Human Rights. A handbook for legal practitioners. 2nd edition.* Strassbourg: Council of Europe, 2017, 163 s. Dostupné [online] z: <file:///C:/Users/ADMINI~1/AppData/Local/Temp/031817GBR_Handbook%20art%206.pdf>

ZÁHORA, J. Vymedzenie pojmu „v primeranej lehote“ v zmysle judikátov Európskeho súdu pre ľudské práva. In: ZÁHORA, J. (ed.) *Primeraná rýchlosť trestného konania – podmienka jeho efektívnosti a ústavnosti*, Zborník príspevkov z celoštátneho seminára s medzinárodnou účasťou konaného dňa 14. mája 2002 na Katedre trestného práva Akadémie Policajného zboru v Bratislave. 1. vyd., Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2002, s. 40 – 43, ISBN 80-8054-246-5.

ZÁHORA, J. *Primeraná rýchlosť trestného konania - podmienka jeho efektívnosti a ústavnosti*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2002, 185 s. ISBN 978-80-8054-246-7.

ZÁHORA, J. Právo na prejednanie trestnej veci „v primeranej lehote“. In: Záhora, J. (ed.) *Aktuálne problémy prípravného konania trestného*. Zborník príspevkov z celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej dňa 03. apríla 2014. Praha: Leges, 2014, s. 242 – 284, ISBN 978-80-7502-030-7.

ZÁHORA, J. Nepeňažné prostriedky nápravy neprimeranej dĺžky trestného konania. In: *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2014, Roč. 66, č. 6 - 7, s. 783 – 804.

ZAORALOVÁ, P. Institutu dohody o vině a trestu a jeho rozpor se základními zásadami trestního řízení. In: Jelínek, J. (Ed.): *Základní zásady trestního řízení - vůdčí ideje českého trestního procesu*. Praha: Leges, 2016 s. 182 – 194, ISBN 978-80-7502-155-7.

ZEMAN, P., et al. *Vliv vybraných ustanovení velké novely trestního řádu na průběh trestního řízení: zpráva z výzkumu*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008, 272 s., ISBN 978-80-7338-068-7.

ZEMAN, P., et al. *ZKRÁCENÉ FORMY TRESTNÍHO ŘÍZENÍ – MOŽNOSTI A LIMITY*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2013, 185 s., ISBN 978-80-7338-133-2.

Rozhodnutia

Rozhodnutia Najvyššieho súdu SR:

R 24/1999

R 10/2011

Rozhodnutia Ústavného súdu SR:

Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 25/95 z 25.10.1995

Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 25/01 z 07.11.2002 uverejnený pod č. 620/2002 Z. z

Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 99/02 z 13.11.2002

Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 204/03 z 05.05.2004
Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 183/05 z 29.09.2005
Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 195/05 z 28.02.2006
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 133/2010-18 z 25.03.2010
Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 102/10-31 z 22. 06. 2010
Nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. US 184/2010-28 z 17.06.2010
Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 69/2011-2 z 03.05. 2011
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 74/2013-11 z 05.02.2013
Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 183/2013-34 z 19.06.2013
Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 688/2014 z 04.02.2015
Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 438/2015-59 z 13.09.2016
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 41/2017-9 z 24.01.2017
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 218/2018-15 z 25.06.2018

Rozhodnutia Nejvyššího soudu ČR:

Stanovisko Nejvyššího soudu ČR sp. zn. Cpjn 206/2010 z 13.04.2011

Rozhodnutia Ustavního soudu ČR:

Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. I.ÚS 554/04 z 31.03.2005 publikovaný ako N 67/36 SbNU
707

Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. IV.ÚS 392/05 z 30.11.2005,

Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. I.ÚS 1822/14 z 09.04.2015

Rozhodnutia ESĽP:

Rozsudok ESĽP vo veci Deweer proti Belgicku z 27. 2. 1980

Rozsudok ESĽP vo veci Engel a ďalší proti Holandsku z 18. 6. 1976

Rozsudok ESĽP vo veci Buchholz proti Nemecku zo 6. 5. 1981

Rozsudok ESĽP vo veci Eckle proti Nemecku z 15. 7. 1982

Rozsudok ESĽP vo veci Guincho proti Portugalsku z 10. 7. 1984

Rozsudok ESĽP vo veci H. proti spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987

Rozsudok ESĽP vo veci Uni.n Alimentaria Sanders S.A. proti Španielsku zo 7. 7. 1989

Rozsudok ESĽP vo veci Moreira de Azevedo proti Portugalsku z 23. 10. 1990

Rozsudok ESĽP vo veci Triggiani proti Taliansku z 19. 2. 1991

Rozsudok ESĽP vo veci Angelucci proti Taliansku z 19. 2. 1991

Rozsudok ESĽP vo veci Andreucci proti Taliansku z 27. 2. 1992

Rozsudok ESĽP vo veci Diana proti Taliansku z 27. 2. 1992

Rozsudok ESĽP vo veci Bunkate proti Holandsku z 26. 5. 1993

Rozsudok ESĽP vo veci Scopelliti proti Taliansku z 23. 11. 1993

Rozsudok EŠLP vo veci Muti proti Taliansku z 23. 3. 1994
Rozsudok EŠLP vo veci Yağcı a Sargin proti Turecku z 8. 6. 1995
Rozsudok EŠLP vo veci Süßmann proti Nemecku zo 16. 9. 1996
Rozsudok EŠLP vo veci Proszak proti Poľsku, 16. 12. 1997
Rozsudok EŠLP Portington proti Grécku z 23. 9. 1998
Rozsudok EŠLP vo veci Van Pelt proti Francúzku z 23. 5. 2000
Rozsudok EŠLP vo veci Frydlender proti Francúzsku z 27. 6. 2000
Rozsudok EŠLP vo veci Barfuss proti Českej republike z 31. 7. 2000
Rozsudok EŠLP vo veci Arap Yalgin ďalší proti Turecku z 25. 9. 2001
Rozsudok EŠLP vo veci Matwiejczuk proti Poľsku z 2. 12. 2003
Rozsudok EŠLP vo veci Škodakova proti Českej republike z 21. 12. 2004
Rozsudok EŠLP vo veci Mamič proti Slovinsku (č. 2) z 27. 10. 2006
rozsudok EŠLP vo veci Bullen a Soneji proti Spojenému kráľovstvu z 8. 1. 2009
Rozsudok EŠLP (Veľká komora) vo veci McFarlane proti Írsku z 10. 9. 2010
Rozsudok EŠLP vo veci Loveček a ďalší proti Slovenskej republike z 21. 12. 2010
Rozsudok EŠLP vo veci Kryuk proti Rusku z 13. 12. 2011
Rozsudok EŠLP vo veci Serrano Contreras proti Španielsku z 20. 3. 2012
Rozsudok EŠLP (Veľká komora) vo veci Idalov proti Rusku z 22. 5. 2012
Rozsudok EŠLP vo veci Breinesberger a Wenzelhuemer proti Rakúsku z 27. 11. 2012
Rozsudok EŠLP vo veci Javor a Javorová proti Slovenskej republike z 15. 9. 2015
Rozsudok EŠLP vo veci Ibrahim a ďalší proti Spojenému kráľovstvu z 13. 9. 2016
Rozsudok EŠLP (Veľká komora) vo veci Buzadji proti Moldavskej republike z 26. 7. 2016
Rozsudok EŠLP vo veci Liblik a ďalší proti Estónsku zo 7. 10. 2019
Rozsudok EŠLP vo veci framipek s.r.o. a AGRORACIO Senica a.s. proti Slovenskej republike z 28. 1. 2020

Rozhodnutia Najvyššieho súdu USA:

Rozsudok Najvyššieho súdu USA vo veci Barker v. Wingo, 407 U.S. 514 (1972) z 22. 6. 1972. Dostupný [online] z: < <https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/407/514.html>>

Medzinárodné zmluvy a právne normy iných štátov ako SR:

American Convention on Human Rights: "Pact of San José, Costa Rica". Podpísaný v San José 22. novembra 1969. Dostupné [online] z: <<https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201144/volume-1144-I-17955-English.pdf>> [cit. 29.07.2020]

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, dojednaný v Ríme 4. novembra 1950, uverejnený ako oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb

Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach prijatý 19. decembra 1966 v New Yorku, uverejnený ako vyhláška MZV ČSSR č. 120/1976

Rakúsky trestný poriadok - Strafprozeßordnung StF: BGBl. Nr. 631/1975 (StPO 1975), Dostupné [online]
z: <<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>>

Speedy trial act of 1974

Trestný poriadok Českej republiky - zákon č. 141/1961 Sb. Trestní řád

Trestný poriadok Poľsko-francúzskej republiky - Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413, 568 - Kodeks postępowania karnego. Dostupné [online]
z: <<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>>

Trestný poriadok Ukrajiny – КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ (BBP, 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88). Dostupné [online]
z: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/4651-17/conv#Text>>

Trestný poriadok Francúzskej republiky - Code de procédure pénale. Dostupné [online]
z: <<https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006071154>>

Ústava Poľskej republiky z 02. apríla 1997 (Dz.U. 1997, NR 78 poz. 483) v znení dodatkov

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. v znení ústavného zákona č. 162/1998 Sb.

Ústava Ukrajiny z 28. júna 1996 v znení dodatkov

Ústava Spojených štátov amerických s dodatkami. Dostupné [online]
z: <<https://constitution.congress.gov/constitution/>> (citácia z 29.07.2020)

Základný zákon Maďarska z 25. apríla 2012 v znení dodatkov

Key words: criminal proceeding speed, right to hearing within a reasonable time, criminal proceeding,

Summary

The paper presents an overall analysis of the issue of the speed of criminal proceedings in terms of the very concept of speed of criminal proceedings, its importance and anchoring in legislation, and the views of judicial authorities on it. The analysis is based on a doctrinal analysis of the legal adjustment of the criminal proceeding speed in an international context and the criminal procedures of the Slovak Republic and the Czech Republic. The decision-making practice of the courts of the Slovak Republic, the Czech Republic, and the European Court of Human Rights in assessing the reasonable time (speed) of criminal proceedings are also analysed. In the conclusions, there are presented possible indicative criteria for the use of compliance with the right to hearing within a reasonable time in terms of criminal proceeding time duration.

*Mgr. Ing. František Vojtuš
vyšetrovateľ PZ
Národná kriminálna agentúra P PZ*

*e-mail: vojtus1@uniba.sk,
e-mail: frantisek.vojtus@gmail.com*

*Dr. h. c. prof. JUDr. Lucia Kurilovská, PhD.
profesorka
Právnická fakulta
Univerzita Komenského v Bratislave
e-mail: lucia.kurilovska@flaw.uniba.sk*

*doc. JUDr. Marek Kordík, PhD., LL.M.
docent
Právnická fakulta
Univerzita Komenského v Bratislave
e-mail: marek.kordik@flaw.uniba.sk*

Recenzenti: prof. JUDr. Tomáš Strémy, PhD., JUDr. Veronika Marková, PhD.